

MILITÄRPOSTAL TIDSKRIFT

MILITARY
POSTAL
JOURNAL

97

2025

Studiegruppen för SVENSK MILITÄRPOSTAL DOKUMENTATION (SSPD)

MILITÄRPOSTAL TIDSKRIFT

MILITARY
POSTAL
JOURNAL

Studiegruppen för SVENSK MILITÄRPOSTAL DOKUMENTATION (SSPD)

UR INNEHÅLLET

s. 1 – 5	Zeppelinare Sidenhuset	L. Höjning
s. 6 – 24	Marinpost	J-O Brandt
s. 25 – 37	Adressat – Avsändare	S. Karlsson
s. 38 – 42	S/S Carolus	S. Karlsson
s. 43 – 52	Bataljon Sederholm	S. Karlsson
s. 53 – 55	Avvikande postbehandling	

SVENSK MILITÄRPOSTAL DOKUMENTATION / SSPD

Ordförande

Gunnar Lithén

e - post: gunnar.lithen@gmail.com

Redaktör

Staffan Karlsson

Kikarvägen 19

175 46 JÄRFÄLLA

Tel.: 070 723 61 57

e - post: staffankarlsson310@gmail.com

Hemsida: www.sspd.se

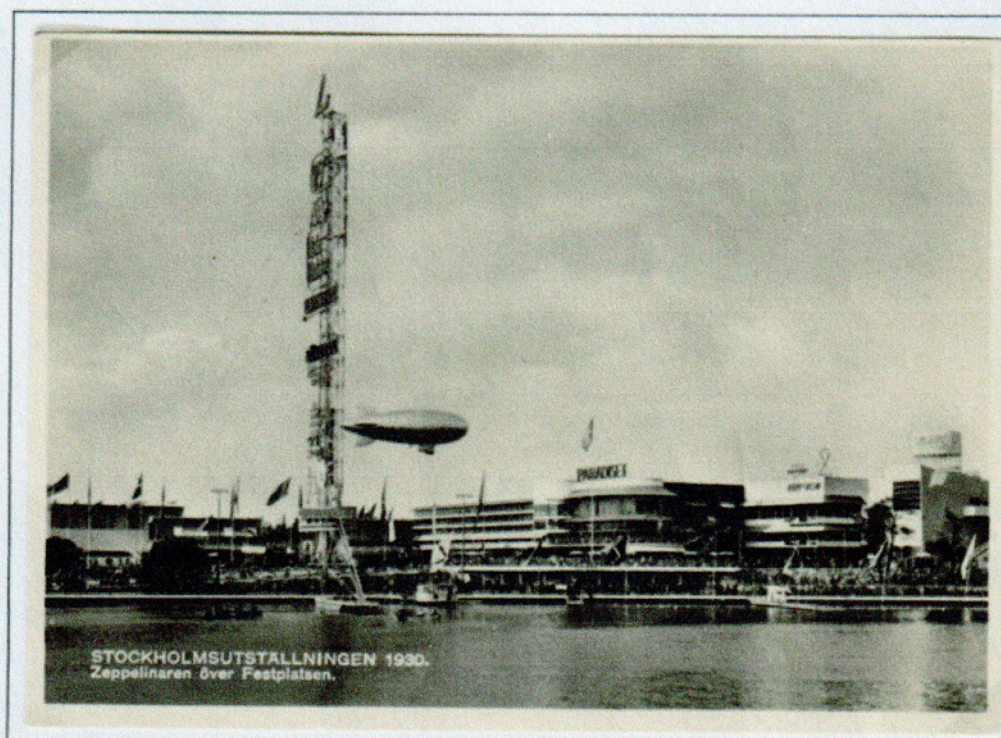
Zeppelinare Sidenhuset

Zeppelinare Sidenhuset Stockholms utställningen 1930

Stockholms utställningen 1930 var en nationell utställning över arkitektur, formgivning och konsthantverk, som arrangerades i Stockholm av svenska Slöjdföreningen (nuvarande svensk form) och Stockholms stad.

Utställningen 1930 varade mellan den 16 maj till 29 september 1930 och registrerade nästan fyra miljoner besökare. Utställningsområdet fanns huvudsakligen längst med Djurgårdsbrunnsvikens norra strand och sträckte sig från Diplomatstaden i väster till dagens Kina ambassaden och Dradongården i öst. Över viken lades en provisorisk gångbro i höjd med Tekniska museet. Utställningens chefsarkitekt, Gunnar Asplund, fick i och med denna eleganta manifestation sitt stora genombrätt.

Till denna utställning hade varuhuset Sidenhuset chartrat ett luftskepp av Zeppelin typ från Tyskland. Luftskeppet avgick varje timme med högst passagerare och det kostad 20 kr per person. I Stockholm stormade det mycket i början på juni och en skada uppstod på zeppelinaren. Den 4 juni hade man gjort en provisorisk reparation och farkosten skull gå till Tyskland för slutlig reparation. Men vid Ölands södra udde så stannade motorn och luftskeppet slog i vattnet och sjönk, besättningen lyckade rädda sig båt.

1930. Vykort

Stockholmsutställningens officiella brevkort: Frans Svanström & Co. pappershandels ab Stockholm nr: 52
Stockholms utställningen 1930 Zeppelinare över festplatsen Stockholm

Zeppelinare Sidenhuset

Zeppelinare Sidenhuset

Onsdag den 14 maj 1930 klockan 09.13 lämnade Sidenhuset staden Seddin i Tyskland. Besättningen var förre majoren von Stelling, major K von Döbeln, ingenjör H. Solnecke och färdmekaniker Meltzer. Klockan 15.10 så observerades luftskeppet Bulltofta Malmö flygplats. Den 15 maj lämnade zeppelinaren Skåne med färd till Stockholm. Man var tvungen att göra en mellanlandning i Malmslätt vid 15.00 anlände luftskeppet för bensinpåfyllning. Under uppehållet på Malmen så lämnade Tore Allard över 27 kort som han hade skrivit med nr: 1-27 till piloten K. von Döbeln. Vid 18.00 tiden fortsatte man mot Stockholm och anlände väl framme i Stockholm korten över till PFFS:s chef, som såg till att de stämplades. Luftskeppet havererade söder om Öland den 4 juni 1930.

Beskrivning av Parseval-Naatz D-PN 29 tyskttillverkat, med svensk luftfarts register SE-ACG

Typ: Luftskepp, Besättning: 2, Första flygning: 1929, I aktiv tjänst: 1930,
Tillverkare: Wasser- und Luftfahrtzeug, Längd: 44,0 m, Spännvidd diameter: 10,0 m,
Höjd: volym 2300 m³, Motor: 1 Siemens-Halske1, Dragkraft: 1 x 100 hk
Prestanda: Max hastighet 82 km/h, Lastförmåga: 3 passagerare

Landning Malmen

Det första försöket miss lyckades beväringarna att hålla fast Sidenhuset med utkastade linor.. Vid andra försöket så gick det bra, Chef för landningen var kapten Einar Lundborg. han hälsade besättningen välkommen till Malmen. Upphållet blev lite längre än väntat på grund av att blanda bensin med 20% Bensol och lagning av höljet på luftskeppet. Vid 18-tiden så anträdde Einar Lundborg och besättningen farkosten för att ge sig i väg till Stockholm, vid 19.30 så var de framme, vinden hade mojnät och man kunde öka farten 60 km/h.

1930. Foto

Zeppelinare Sidenhuset på väg till Stockholm utställningen mellanlandning Malmslätt
 Foto från MALMSLÄTT den 15 maj 1930

Zeppelinare Sidenhuset

Zeppelinaren Sidenhus mellan landning i MALMSLÄTT den 15 maj 1930.

Det var vid mellanlandning i Malmslätt det posthistorisk intressanta skedde.
I närheten av Malmslätt bodde en luftpostentusiast vid namn Thore Allard.
När luftskeppet landade i Malmslätt så lämnade Tore Allard över till en av piloterna K von Döbeln, 27 kort som Tore Allard hade skrivit själv. 22 av korten är adresserade till Tore Allard och de övriga fem är adresserade till Rut Wållgren. Samtliga kort är numrerade från 1 till 27 högst upp på kortets högra hörn, bara några av korten har man dokumenterat från aktionskattloger och böcker under den senaste åren. Samtliga kort har anteckningar "Med sidenhusets zeppelinare Malmslätt-Stockholm" (DPN 29 zeppelin SE-ACG) eller liknande text.
Väl framme i Stockholm lämnade K von Döbeln över korten till PFFS:s chef Uno Söderberg., som såg till att korten stämplades i Stockholm den 16 maj 1930.

Framme i STOCKHOLM

Jag har 2 kort nr: 17 och 25 i min Malmslätt samling 1884-1922
Kort nr: 17 Stämplat med maskinstämpel STOCKHOLM 1. den 16.5.30 Tur 3 ANK AVD och STOCKHOLM 1 den 16.5.30 LUFTPOST till PFFS STOCKHOLM 1

Kort nr: 25 STOCKHOLM TUR 3 den 16.5.30 till Götgatan 39 STOCKHOLM

Samtliga kort är frankerade med 10 öre Lejon och 10 öre Luftpost.

Korten såldes sedan av Tore Allard tillsammans med ett äkthetsbevis, där samtliga 27 korten är av fotograferade.

1930. Zeppelinaren Sidenhuset
Posthistoriskt
Vid Mellan landning Malmslätt den 15.5.1930

Zeppelinare Sidenhuset

Zeppelinare Sidenhuset

Det var vid mellan landning i Malmslätt det posthistoriska intressanta skedde. I närheten Linköping bodde en luftpostentusiast vid namn Tore Allard. När Luftskeppet landade i Malmslätt så lämnade Tore Allard över till en av piloterna, K von Döbeln, 27 kort som Tore hade skrivet själv. 22 kort är adresserade till Tore Alard och de övriga fem är adresserade till Ruth Wällgren. Samtliga kort är numrerade från 1 till 27, högst upp på kortet högra hörn, och bara 4 kort är dokumenterade via auktioner och böcker. Dessa kort har nr: 5, 11, 17 och 27. Samtliga kort har anteckningar "Med DPN 29 zeppelinare SE-ACG", Samt på en del även anteckningar kort meddelande "Medföljer Sidenhuset zeppelinare". Väl framme i Stockholm lämnades K. von Döbeln över korten till PFFS:s chef Uno Söderberg, som såg till att korten stämplades i Stockholm med den 16 maj 1930. Korten stämplades med fem olika stämplat, de flesta korten har två olika stämplat.

Den vanligaste stämpel är STOCKHOLM 1. LUFTPOST den 16.5.30.
De övriga stämplat är maskinstämpel "STOCKHOLM 1. 16.5.30 TUR 3 ANK AVG.
Rullstämpel STOCKHOLM 1. AVD LBR 16.5.30
Rullstämpel STOCKHOLM 1. ANK AVD". 16.5.30
Ankomst stämpel STOCKHOLM 1. AVD LBRT 16.5.30

Samtliga kort är frankerade med 10 öre lejon (F nr: 145 E) och samt 10 öre luftpost (F nr: 231). Korten såldes av Tore Allard tillsammans med äktetsbevis, där är samtliga 27 kort avfotograferade.

1930. Vykort nr: 17, sänt från Malmen till Stockholm med Zeppelinare "Sidenhuset"
Anteckning "Med DPN 29 zeppelinare SE-ACG"
Stämplat STOCKHOLM 1. LUFTPOST den 16.5.30 till Herr Allard P.F.F.S. STOCKHOLM 1

Zeppelinare Sidenhuset

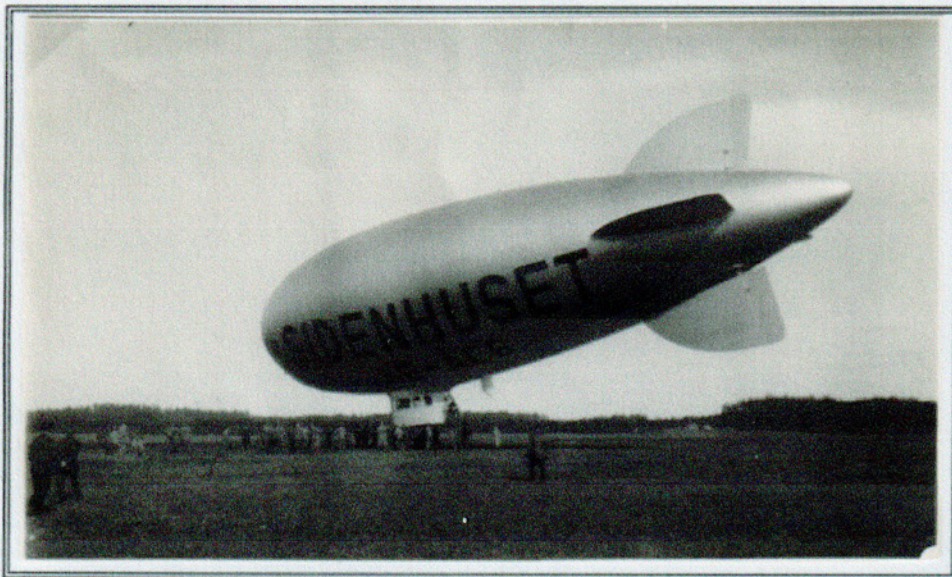

Foto från MALMSLÄTT på Sidenhuset Zeppelinare SE-ACG

1930. Vykort nr: 25

Anteckning "Med följer Sidenhuset Zeppelinare MALMSLÄTT-STOCKHOLM"
 Stämplat STOCKHOLM 1. TUR 3 den 16.5.30 till Fru Ruth Wällgren Götgatan 59 STOCKHOLM

H M Psk Niord (Odinklassen)

H M Pansarbåt Niord (senare ändrat till Pansarskepp). Niord ska uttalas med tydligt i. Niord byggdes på Lindholmens Verkstads AB Göteborg och sjösattes 30 mars 1898. Fartyget levererades 23 februari 1899 och utrangerades 1944. Besättningen var 254 man och vid provturen uppnåddes en fart på 16 knop. Större ombyggnad av Niord ägde rum 1914 - 1917.

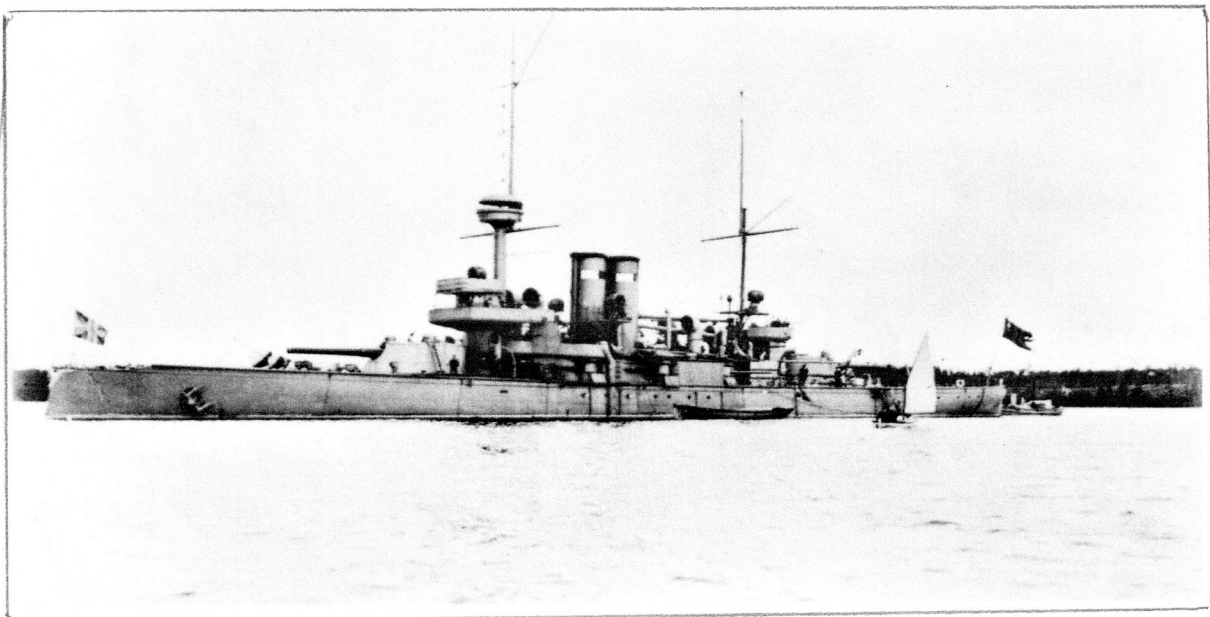
År 1922 bestämdes att Niord skulle bli logementsfartyg. År 1925 vid F2 Hägernäs ersatte Niord logementsfartyget Freja som vintertid var förlagt till F2. Kort därefter ersattes Niord av H M Psk Göta som logementsfartyg vid F2. Åren 1926 till 1930 placerades Niord sommartid vid Skjutskolan på Hårsfjärden/Märsgarn.

År 1931 - 1934 ställdes Niord till förfogande för Stockholms stads fattigvårdsnämnd till bostad åt och utbildning av arbetslösa sjömän.

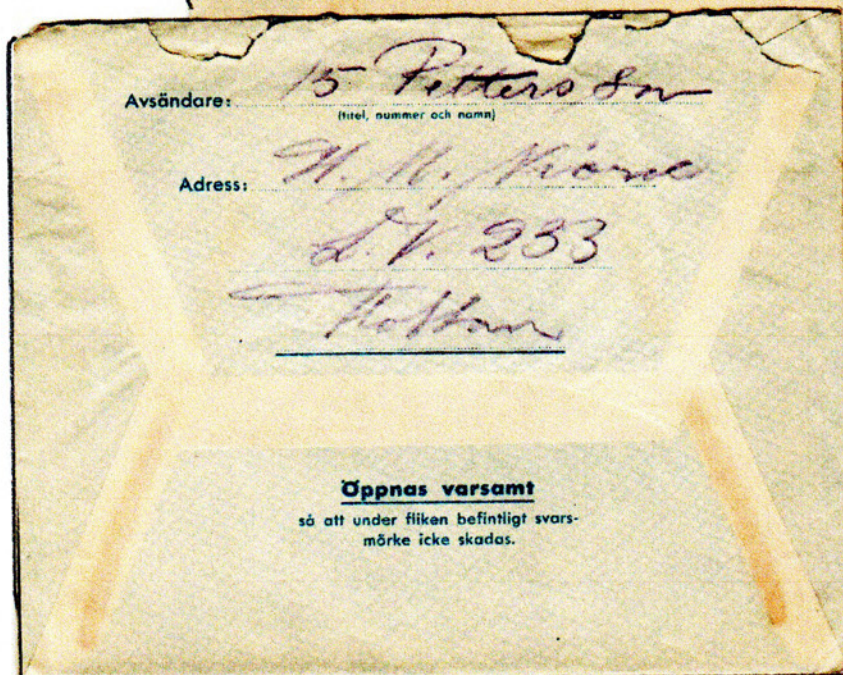
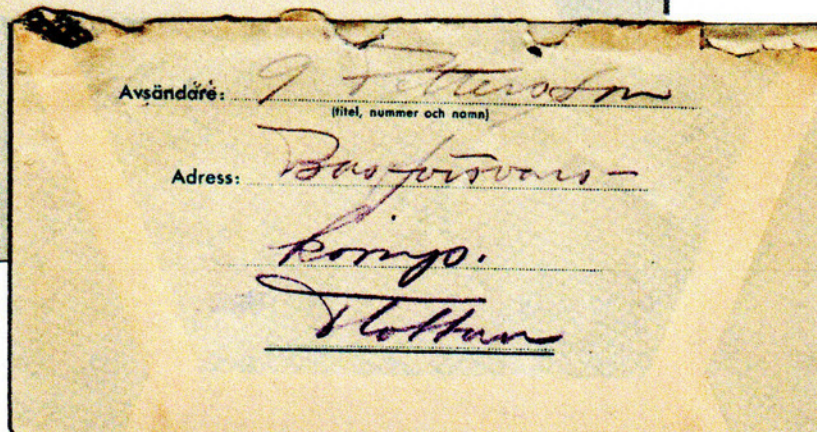
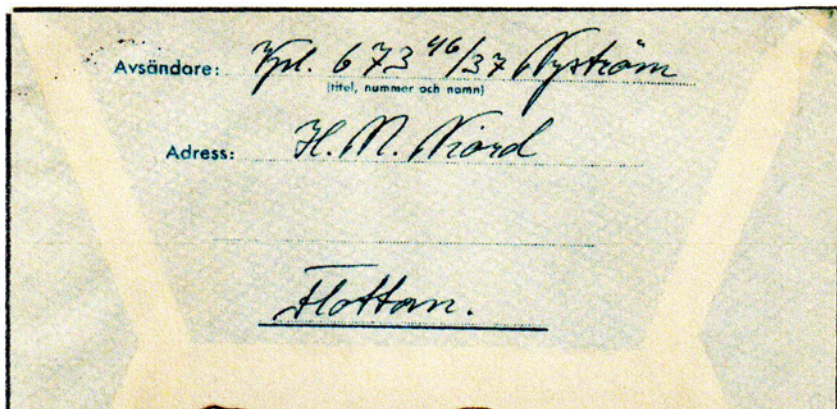
Den 9 september 1935 ersatte Niord korvetten Norrköping som logementsfartyg vid Skeppsgossekåren i Marstrand. Riksdagen fattade beslut om nedläggning av Skeppsgossekåren vid 1936-års riksdag. Varefter Niord förflyttades 1937 till Hårsfjärden/Märsgarn som logementsfartyg. Niord ersatte Freja som sommartid från 1921 till 1936 fungerat som logementsfartyg på Hårsfjärden/Märsgarn.

I början av beredskapen 1939 hade Niord två 25,4 cm pjäser som kompletterades med fyra st 40 mm Lv akan M22. Niord blev därmed en viktig del i Hårsfjärdens luftförsvar. Niord utrangerades 1944 när förläggningarna blev färdigställda på Hårsfjärden/Märsgarn.

Postkontoret vid Hårsfjärden/Märsgarn fanns under beredskapen 1939 - 1945 ombord på stabs- och signalfartyget Marieholm, förtöjt vid kajen på ön. Postadressen till Niord var H M Niord Flottan från 1939 till 30 oktober 1942. Niord var logementsfartyg och erhöll inget marinpostnummer när marinpostnummer infördes 1 november 1942. Den trupp som var förlagd ombord på Niord erhöll egna marinpostnummer.

Nedan visas brev från personer ombord på Niord, bl a från person som ingick i det luftvärn som var placerat ombord på Niord, Lv 233 som först hade postadressen H M Niord Lv 233 Flottan. Efter 1 november 1942 erhöLL Lv 233 marinpostnummer 1923.

H M Pansarskepp Äran

H M Pansarbåt Äran (senare ändrat till Pansarskepp) byggdes på Lindholmens varv och sjösattes 14 augusti 1901. Fartyget levererades den 7 september 1902 och utrangerades år 1947. Besättningen uppgick till 285 man och maximal hastighet var 16,5 knop.

Under 1920-talet överfördes Äran från Kustflottan till flottans lokalstyrkor. De första åren under beredskapen var Äran flaggskepp i Ålandseskadern, vilket senare namnändrades till Stockholmseskadern. Under 1942 blev Äran ombyggt till logementsfartyg. Från början av januari 1945 blev Äran förlagd till Malmö som flytande luftvärnsbatteri. Äran sjönk under bogsering utanför Falkenberg den 1 november 1968.

Ärans postadress var H M S Äran Stockholm 1. Äran erhöll sannolikt inget marinpostnummer vid införandet av marinpostnummer den 1 november 1942, eftersom fartyget blev logementsfartyg under 1942. De personer som var förlagda på Äran erhöll marinpostnummer beroende på vilken militär enhet de tillhörde.

H M Pansarskepp Drottning Victoria (1:a klass Psk)

H M Pansarskepp Drottning Victoria byggdes på Götaverken och sjösattes 15 september 1917. Fartyget levererades 5 december 1921 och utrangerades 1 april 1957. Besättningen var 427 man och 443 man om Drottning Victoria var flaggskepp. Vid provturen uppnåddes en fart på 23 knop.

Pansarskeppen Drottning Victoria, Sverige och Gustaf V kan särskiljas på sina skorstenar. Drottning Victoria har två raka skorstenar. Gustaf V har två sammanförda skorstenar. Sverige har den förliga skorstenen krökt akteröver.

Drottning Victoria har gjort ett flertal utrikes resor under mellankrigstiden. I juli 1924 genomförde kustflottan en kraftfull uppvisning mot Sovjet varvid delar av kustflottan först angjorde Riga, Runö, Arensburg och Reval. Därefter sammanstrålade hela kustflottan för att gemensamt angöra Helsingfors.

Drottning Victoria genomförde en utrikesresa i maj 1937 då England besöktes i samband Kung George VI kröning den 13 maj 1937. På resan medfördes en örlogspoststämpel som endast användes i England under örlogsbesöket och örlogsstämpeln är mycket sällsynt på svenska frimärken.

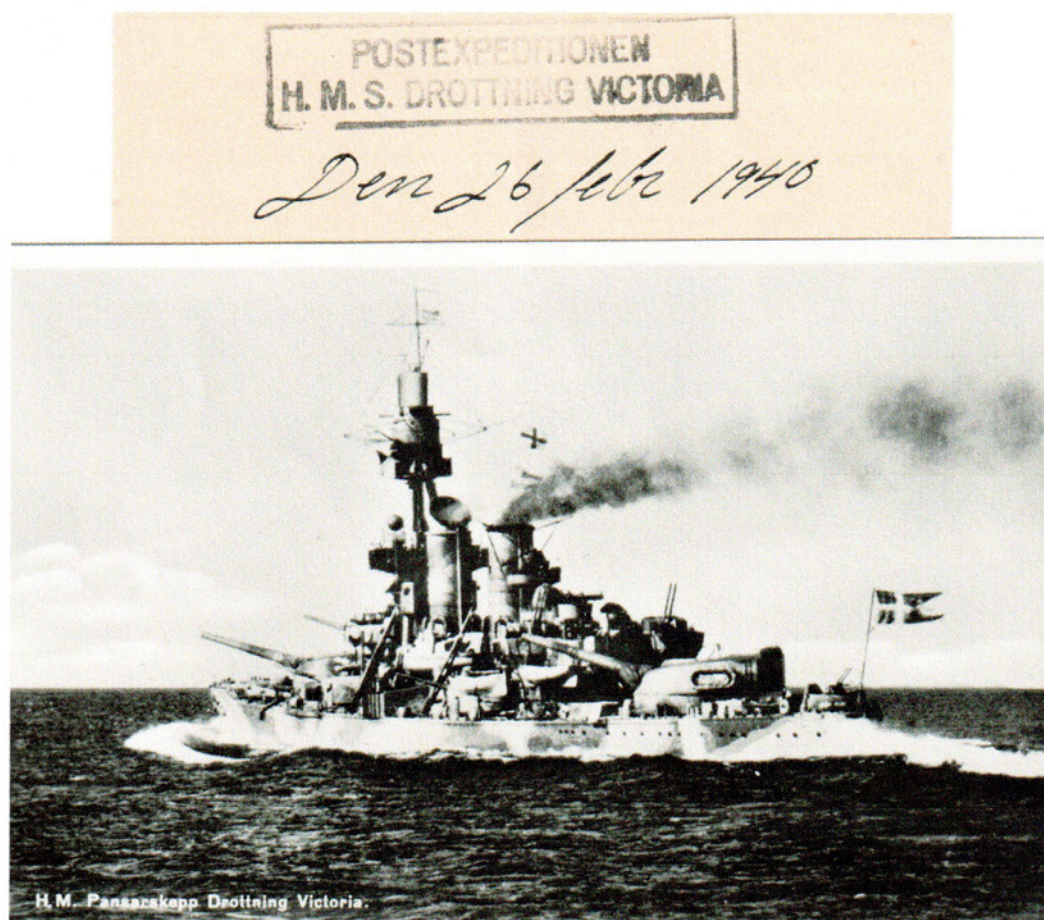
Drottning Victoria moderniserades först 1926/1927 och därefter 1935/1935. Från 1928 till 1945 tillhörde Drottning Victoria Kustflottans 1 pansarskeppdivision. Drottning Victoria tjänstgjorde tidvis som flaggskepp i Kustflottan. Vid krigsutbrottet 3 september 1939 var Kustflottan med Drottning Victoria den enda militära enhet i Sverige som var klar för strid. Om Kustflottan fanns i Stockholm så ökade risken vid anfall för kraftig bombning av Stockholm. Kustflottan placerades därför i Stockholms skärgård för skydd av Åland och Östersjökusten som huvuduppgift. Hemmahamn för Kustflottan var Hårsfjärden/Märsgarn. Luftvärnet modifierades i början av 1940. År 1943 var Drottning Victoria enda pansarskeppet som fick ekoradioanläggning.

Pansarskeppet Wasa utrangerades 15 mars 1940 varefter några förändringar i hennes yttre företogs för att Wasa skulle vid flygspaning kunna tas för Drottning Victoria. Principen kallas "dummy ship". Wasa var förlagt till Märsgarn. Wasa användes även till skyddstjänst.

Efter krigsslutet 1945 skulle Drottning Victoria succesivt avrustas och förläggas i materialreserv. En uppgift från 1954 säger att Drottning Victoria användes bland annat som depåfartyg för ubåtarna på Hårsfjärden. Drottning Victoria såldes 1959 för skrotning i Karlskrona.

Under beredskapen 1939 - 1945 var Stab- och sambandsfartyget Marieholm Postkontor för Hårsfjärden/Märsgarn. Postadressen var H M Psk Drottning Victoria Flottan fram till 30 oktober 1942. I poststämplarna fanns texten Kustflottan. Den 1 november 1942 infördes marinpostnummer som postadress. Drottning Victoria fick Marinpostnummer 1333. Samtidigt börjande poststämplar med text Marinpost 41 användas till 30 juni 1945.

Vykort Drottning Viktoria 1940 och avtryck av Drottning Victorias exp. stämpel

Brev från Finland 1924 till Drottning Victoria

10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

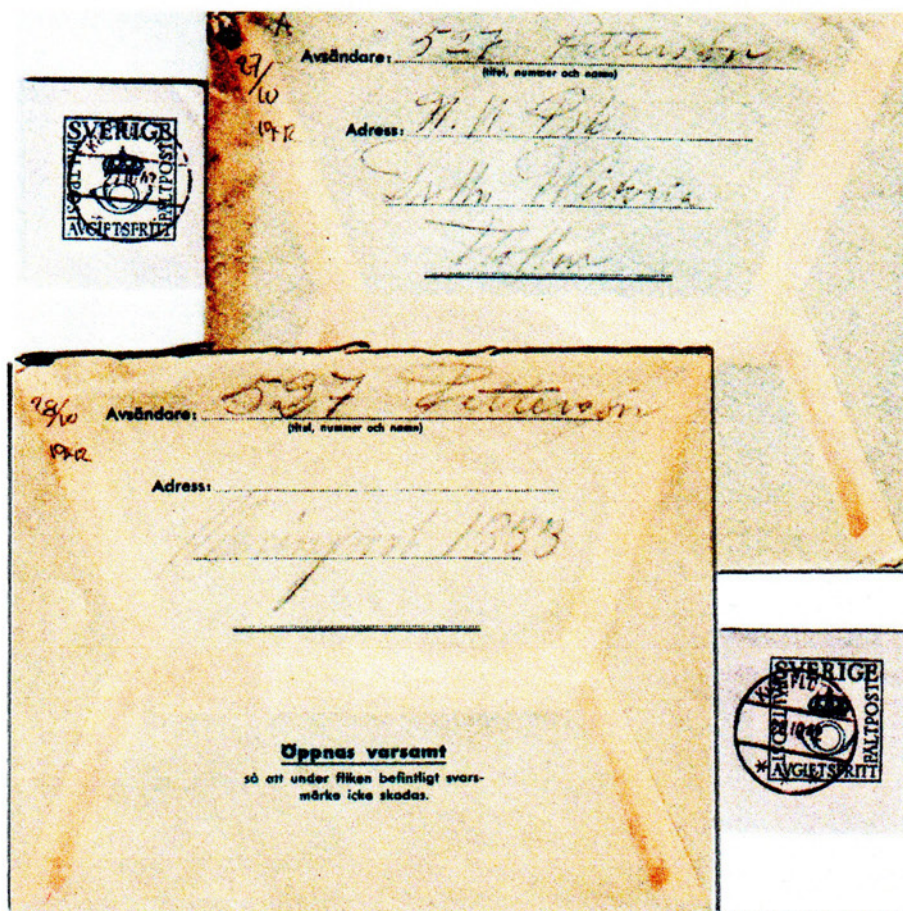
Drottning Victoria örlogspoststämpel 17 maj 1937 i samband med George VI Kröning den 13 maj 1937. Stämpel använd enbart i England och mycket sällsynt på svenskt frimärke

Hårsfjärdens poststämpel KUSTFLOTTAN typ VII mycket sällsynt på militärbrev

Ombord på Drottning Victoria fick personalen information om att postadress ändrats till Marinpost 1333 den 28 oktober 1942. Ny postadress trädde i kraft 1 november 1942

H M Hjälpkryssare Nr 4 (Waria)

Jan-Ove Brandt 2025-01-08

Bristen på eskortfartyg i flottan innebär att i slutet av 1939 inkallades sex civila fartyg. Efter inkallelsen beväpnades respektive fartyg med kanoner, kulsprutor och minutläggare. Fyra av fartygen försågs också med sjunkbombkastare. Hjälpkryssarna tjänstgjorde till eskorttjänst och minutläggning under andra världskriget.

M/f Waria sjösattes 1938 och inkallades från Stockholms Rederi AB SVEA och erhöll den 27 december 1939 namnet H M Hjälpkryssare Nr 4 (Waria). Besättningen uppgick till 68 man. Farten var som maximalt 13 knop. Beväpningen utgjordes av 2 st 12 cm m/94, 2 st 57 mm m/89B och 2 st 8 mm kulsprutor. Därutöver fanns på H M Hjälpkryssare Nr 4 (Waria) 2 sjunkbombkastare och plats ombord för 92 minor.

H M Hjälpkryssare nr 4 (Waria) var konvojledare vid hemtagningen av M/T Sveadrott i september 1940. I eskorten ingick även jagaren Nordensköld. H M Hjälpkryssare nr 4 (Waria) ingick i Stockholmseskadern och eskorterade civila handelsfartyg i trafik mellan fastlandet och Gotland. Under 1944 och 1945 tjänstgjorde H M Hjälpkryssare nr 4 (Waria) sommartid i Norrlandsavdelningen. H M Hjälpkryssare Nr 4 (Waria) lämnades tillbaka till Stockholms Rederi AB SVEA den 15 oktober 1945.

I en av mina flyttkartonger har jag funnit ett antal svarsbrev till sjukvårdare 669 S Karlsson. Postadressen var från 1939 till oktober 1942 H M Hjälpkryssare nr 4 (Waria) Flottan. Från och med 1 november 1942 var postadressen Marinpost 3462 fram till det att försvarsberedskapen upphörde den 30 juni 1945.

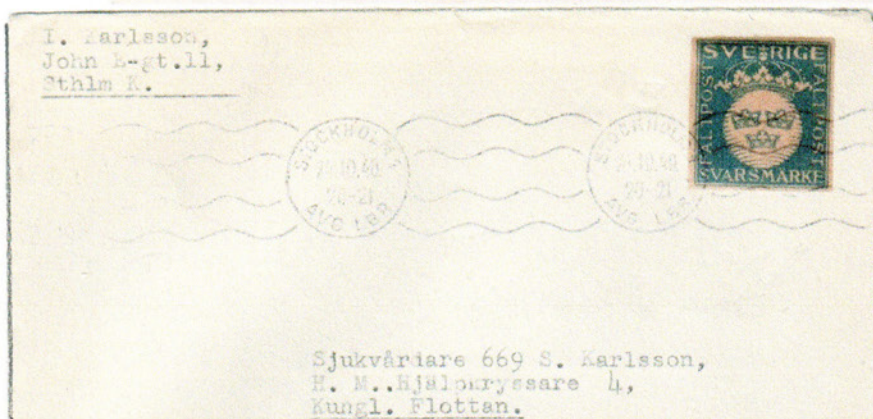
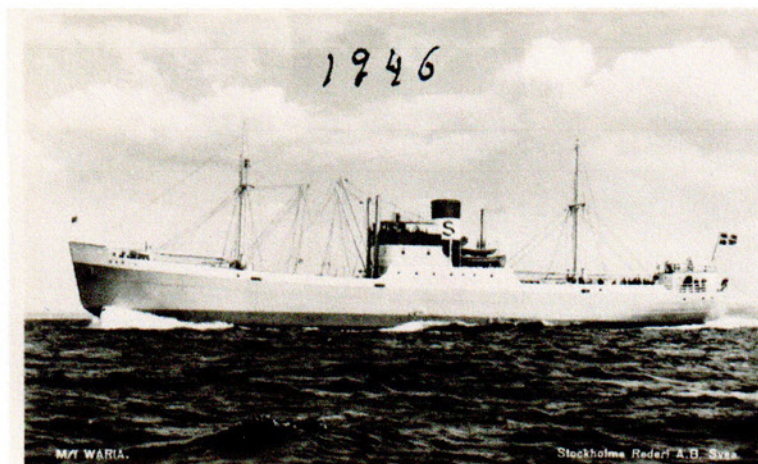
Sjukvårdare 669 S Karlsson började sin tjänstgöring på H M Psk Äran i januari till och med maj 1940. I juni 1940 överflyttades han till H M Hjälpkryssare Nr 4 (Waria) där han tjänstgjorde till och med augusti 1941.

I det följande visas vykort med H M Hjälpkryssare Nr 4 (Waria) och passagerarfartyget Visby i det isbelagda inloppet till Visby hamn 1941.

Här visas ett vykort på hur M/f Waria såg ut efter ombyggnad och återleverans till Stockholms Rederi AB SVEA den 15 oktober 1945.

Till sist visas två svarsbrev till sjukvårdare 669 S Karlsson ombord på H M Hjälpkryssare nr 4 (Waria).

Sjöfartskontrollen (Sjövärnskåren) under beredskapen 1939 – 1945

Jan-Ove Brandt 2025-01-10

Inledning september 1939

Den Frivilla Motorbåtskåren bildades med början 1914 främst på grund av att KA/kustbefästningar hade stor brist på båtar. Deras uppgift var ofta bevakning och minutläggning i hamnars inlopp. År 1914 bildades först av alla Göteborgs Frivilliga Motorbåtsflottilj. Därefter bildades Karlskrona Frivilliga Motorbåtsflottilj år 1922. Fler frivilla flottiljer bildades fram till 1939.

Den frivilliga motorbåtskåren med sina frivilliga motorbåtsflottiljer hade resurser i form av personal och båtar som av formella skäl inte kunde tas i anspråk vid beredskapens början 1939 med uppgift att bevaka och kontrollera fartyg som inkommer till eller åker från Sverige. Ett antal kontrollplatser planerades runt våra kuster.

Kunglig Majts. meddelande 9 april 1940

Kunglig Majt. meddelar 9 april 1940 att Frivilliga Motorbåtsflottilj får tas i anspråk även vid förstärkt försvarsberedskap. Flera marindistrikt utnyttjade den möjligheten varvid inkallade båtar snabbt rustades. Problemet var att Frivilliga Motorbåtsflottiljer inte var militär enhet/förband.

Det militära förbandet Sjövärnskåren 1941 – 1981

Ovan nämnda problem löstes genom Kungligt brev av 17 oktober 1941 varvid det militära förbandet Sjövärnskåren bildades. Den tidigare frivilliga motorbåtskåren upphör och överförs till det militära förbandet. Deras uppgift blev att främst bevaka och kontrollera fartyg som inkommer till eller åker från Sverige utrikes, på ett antal kontrollplatser runt våra kuster. Det militära förbandet omfattade 17 flottiljer med 1200 man och 470 båtar. Jämförelsevis motsvarar 1200 man ett normalt

infanteriregementes manskap med stab och 3 bataljoner. Sjöfartskontroll blev det militära förbandet Sjövärnsskåren primära uppgift varvid 22 sjökontrollstationer organiserades och bemannades. Vid kontroll mot kända marinpostnummer framkommer att för närvarande kända marinpostnummer uppgår till minst 37, se bifogad sammanställning. Vid jämförelse avseende Sjövärnsskåren framkommer att vi funnit marinpostnummer för 14, dvs vi saknar uppgift om marinpostnummer för tre Sjövärnsskårer. Ingen av flottiljerna fanns på Hårsfjärden/Märsgarn före 1977 då Gävleborgs- och Roslagenflottiljen flyttade till Hårsfjärden/Märsgarn. I samband med utredning om kvinnliga yrkesofficerare framkom att så skulle införas från och med 1976. År 1977 startade Sjövärnsskåren att flickor fick tillträde till ungdomskurser. Det militära förbandet Sjövärnsskåren läggs ner per 1 oktober 1981.

1981-10-01 Sjövärnsskårens Riksförbund (SVK RF)

Det fanns åren 1941 till 1981 frivilliga Sjövärnsföreningar som kompletterade det militära förbandet Sjövärnsskåren.

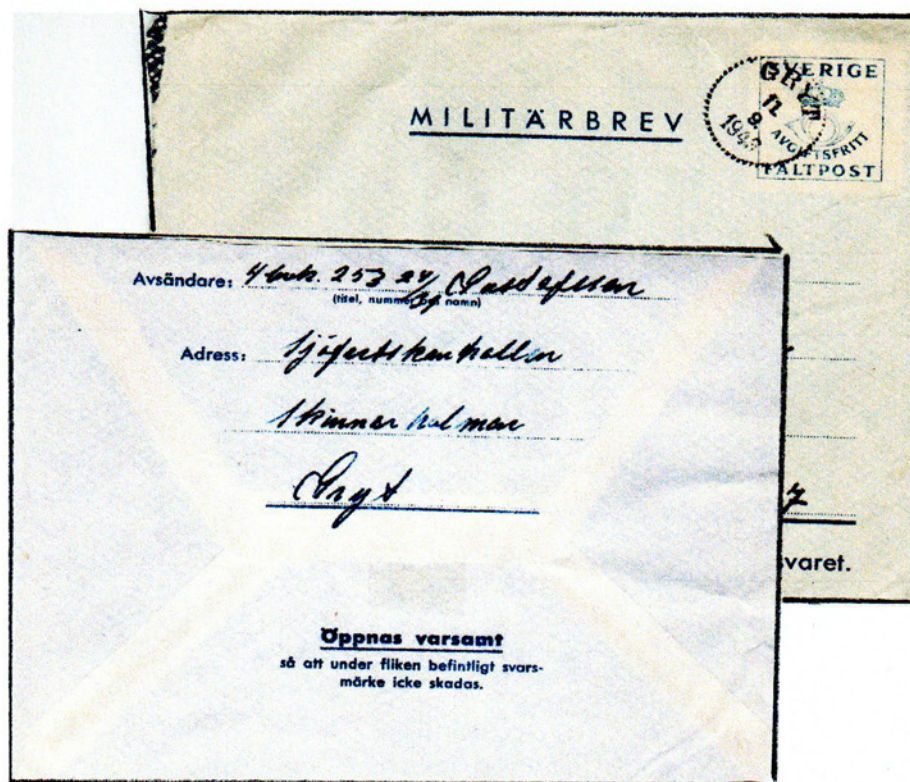
De här frivilliga Sjövärnsföreningarna byter i samband med nedläggelsen av det militära förbandet Sjövärnsskåren per 1 oktober 1981 namn till Sjövärnsskårer. Paraplyorganisation SVK RF bildades samtidigt 1981. En betydande ungdomsverksamhet övertas av örlogsbaserna i samverkan med SVK RF.

Sjöfartskontrollen Arholma MDO svarsbrev 1943 till MP 1778 samt militärbrev stämplat med PA 1546B 1943 (=Arholma)

PA Arholma 4 januari 1943 är korrekt använd eftersom avsändaradressen är MP 1778.

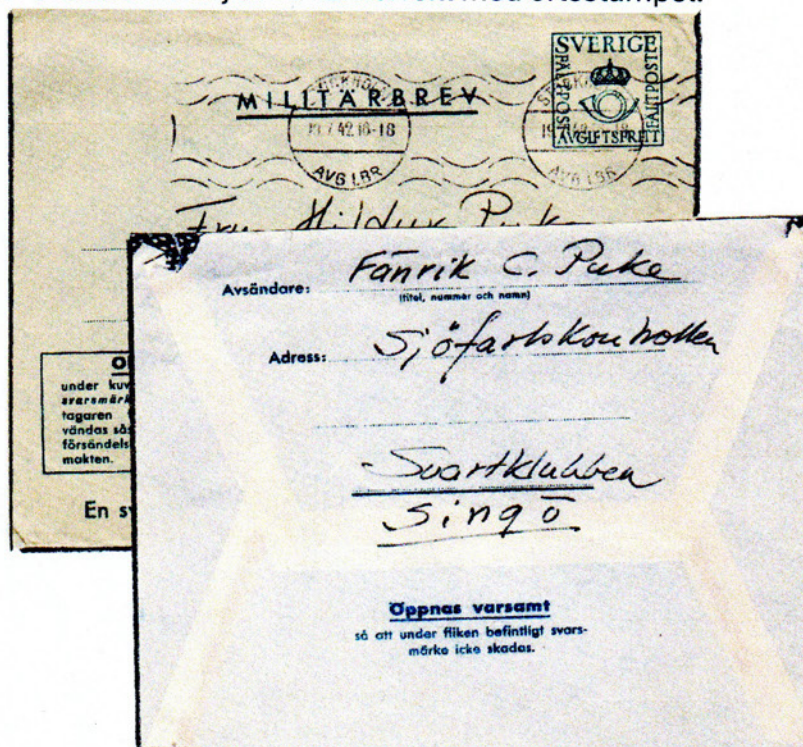

Sjöfartskontrollen Skinnerholmen Gryt MDO militärbrev 1943.
 Avsändaradress skulle ha varit MP 2824. Stämpel Gryt 11 september 1943 är korrekt eftersom Gryt anges på militärbrevets baksida.

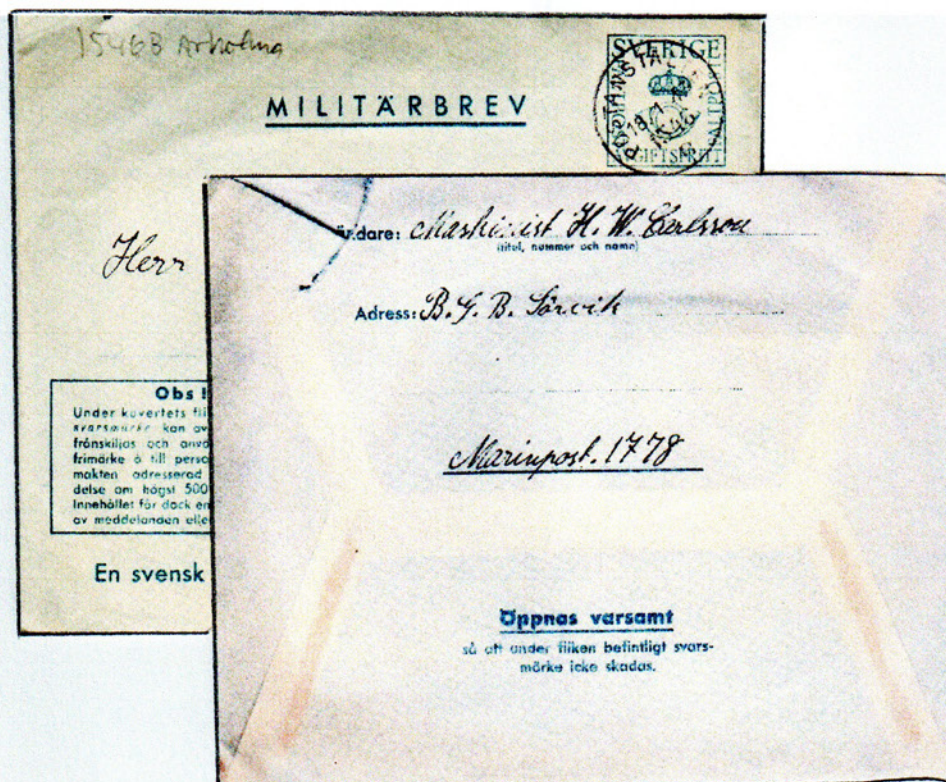
Sjöfartskontrollen Svartklubben Singö MDO militärbrev 1942

Poststämplat i Stockholm 19 juli 1942. Korrekt med ortsstämpel.

Vid Sjöfartskontrollen Arholma MDO fanns bogserbåten Sörvik i alla fall åren 1942 och 1943

PA 1546B är korrekt använd eftersom det är MP som avsändare på båda två militärbreven. Till att börja med hade bogserbåten Sörvik avsändarort/marinpostnummer 1778, d v s Sjöfartskontrollens marinpostnummer. Kort tid därefter erhöll bogserbåten Sörvik eget marinpostnummer 1168. Vid kontroll mot flottans fartygsregister återfinns inte Bogserbåten Sörvik eftersom den inhyrd eller inkallad av Sjövärnskåren.

Marinpostnummer till Sjöfartskontrollerna under beredskapen 1942-1945

Marinpostnummer infördes den 1 november 1942 och användes till 30 juni 1945.

MDG: Gotlands marindistrikt

MDO: Ostkustens marindistrikt

MDN: Norrlandskustens marindistrikt

MDS: Sydkustens marindistrikt

MDV: Väst kustens marindistrikt

MDÖ: Öresunds marindistrikt

Marinpost	2729 Sjöfartskontroll	MDG	Kappelhamnsviken/Lärbro
Marinpost	2862 Sjöfarstkontroll	MDG	Visby
Marinpost	XXXX Sjöfartskontroll	MDG	Burgsvik, ej rustad
Marinpost	1589 Sjöfartskontroll	MDO	Öregrund
Marinpost	1778 Sjöfartskontroll	MDO	Arholma
Marinpost	2175 Sjöfartskontroll	MDO	Nynäshamn
Marinpost	2274 Sjöfartskontroll	MDO	Svartklubben/Singö
Marinpost	2824 Sjöfartskontroll	MDO	Skinnerholmen/Gryt
Marinpost	3094 Sjöfartskontroll	MDO	Landsort
Marinpost	3472 Sjöfartskontroll	MDO	Oxelösund Sjfkd 21
Marinpost	3507 Sjöfartskontroll	MDO	Oxelösund Sjfkd 22
Marinpost	1115 Sjöfartskontroll	MDS	Oskarshamn
Marinpost	1496 Sjöfartskontroll	MDS	Åhus
Marinpost	1991 Sjöfartskontroll	MDS	Långören /Torshamn
Marinpost	2056 Sjöfartskontroll	MDS	Ystad
Marinpost	2118 Sjöfartskontroll	MDS	Karlshamn
Marinpost	2132 Sjöfartskontroll	MDS	Kalmar
Marinpost	2696 Sjöfartskontroll	MDS	Karlskrona
Marinpost	2872 Sjöfartskontroll	MDS	Simrishamn
Marinpost	3557 Sjöfartskontroll	MDS	Sölvesborg
Marinpost	1199 Sjöfartskontroll	MDV	Uddevalle
Marinpost	1354 Sjöfartskontroll	MDV	Smögen
Marinpost	1538 Sjöfartskontroll	MDV	Falkenberg
Marinpost	2077 Sjöfartskontroll	MDV	Halmstad
Marinpost	2203 Sjöfartskontroll	MDV	Strömstad
Marinpost	2811 Sjöfartskontroll	MDV	Hönön
Marinpost	2853 Sjöfartskontroll	MDV	Vrångö
Marinpost	3121 Sjöfartskontroll	MDV	ej rustad
Marinpost	3264 Sjöfartskontroll	MDV	Källö/Knipla
Marinpost	3345 Sjöfartskontroll	MDV	Lysekil
Marinpost	3421 Sjöfartskontroll	MDV	Varberg
Marinpost	1221 Sjöfartskontroll	MDÖ	Falsterbokanalen
Marinpost	1515 Sjöfartskontroll	MDÖ	Hälsingborg
Marinpost	1702 Sjöfartskontroll	MDÖ	Limhamn
Marinpost	2214 Sjöfartskontroll	MDÖ	Landskrona
Marinpost	2933 Sjöfartskontroll	MDÖ	Malmö
Marinpost	3964 Sjöfartskontroll	MDÖ	Trelleborg

2025-01-10

Frankerat brev från Göteborgs Sjövärnsflottilj 24 juli 1942

Observera att Sjövärnsflottiljerna inte hade tjänstebrevsrätt, vilket andra militära enheter hade.

Sammanställning f n kända marinpostnummer för Sjövärnsskåren

Uppgift saknas om respektive flottiljs marinpostnummer. Det finns 17 flottiljer varav 14 visas i nedanstående tabell.

Marinpostnummer till Sjövärnsskåren under beredskapen 1942-1945

Marinpostnummer infördes den 1 november 1942 och användes till 30 juni 1945.

F n är 14 marinpostnummer kända av de 17 flottiljer som fanns.

Av källorna framgår inte vilken flottilj respektive marinpostnummer avser med undantag för MDG Gotland.

Marinpost	1401 Sjövärnsflottilj Gotland	MDG	Gotlands marindistrikt
Marinpost	1086 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	1277 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	1474 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	1501 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	1596 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	2086 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	2284 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	2290 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	2315 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	2818 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	3021 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	3953 Sjövärnsskåren	SVK	
Marinpost	3987 Sjövärnsskåren	SVK	

2025-01-10
C

Avsändare:

Fänrik Waldenström
(titel, nummer och namn)

Adress:

Sjöfartskontrollen
Svartklubben
Singö

Fänrik C. Waldenström

Sjöfartskontrollen

Svartklubben

Singö

SJÖFARTSKONTROLLEN

Militärbrev från Sjöfartskontrollen SINGÖ avstpl. HERRÄNG 2.6.42

Militärt svarsbrev med brevmärke avstäplat STOCKHOLM 18.7.42 till
Sjöfartskontrollen, Svartklubben, SINGÖ.

Sjöfartskontrollens uppgift var att underlätta den legala och förhindra den illegala
sjöfarten. Kontrollen utövades gm. visitering och bevakning. Personal, last och
fartygshandlingar visiterades.

Svartklubben ligger inom Singö skyddsområde.

Oregund fredag kväll 15/10 42

Min kärn hilmamma.

Jag sänder i land nio rader till hilmamma
med sjöfartskontrollen så pass just Oregund om
så blir. Det vore länge att till hilmamma
i brett, vi med skolen till 11 många bjud
om skolen. Har gitt skolen från hilmamma

SJÖFARTSKONTROLLEN

Brev avstäplat FMP 1 den 17.10.42 till STOCKHOLM. Brevinnehåll daterat 15.10.42

Av brevinnehållet framgår att brevskrivaren befinner sig ombord på ett fartyg på väg från Luleå och söderut. Fartyget skall gå i konvoj över Ålands Hav och brevskrivaren sänder brevet med Sjöfartskontrollen vid SVARTKLUBBEN / SINGÖ.

Sjöfartskontrollen övervakade sjöfarten genom visiteringar av fartyg, personal last etc. Det är oklart om Sjöfartskontrollen granskade post men STJ var intresserad av fartygspost till och från vissa hamnar, speciellt malmtrafiken på Tyskland. Denna försändelse har censurerats vid PCA 1/FMP 1 i Stockholm.

TJÄNSTE MARINEN **Adresskort**
till inrikes paket.

304 Nya Varvet 2 **BEVAKNINGSCHEFEN**
GÖTEBORG
(Paketet skola avsändarens namn och adress angivas.)

Innehåll: Handdukar + Smörjanna
Assureras för
(Krontalet tecknas med både bokstäver och siffror.)
Till Befälhavaren för
Sjöfartskontrollen

Ankomstnummer:
Adresspostanstalt: Marstrand.

Befordringsavgift:

Vikt i kg	Över	t.o.m.	Öre
—	1		60
1	3		90
3	5		120
5	6		180
6	7		240
o. s. v. per ytterligare kg			60

Vikt: *L* kg.

Bl. 239 b. (Jan. 39.) Pv. tr. Sth. 1939

KVITTO. Omstående paket kvitteras.

Marstrand den *29/3* 19*44*

Namn: *Åke Sandström*

Bevittnas: *[Signature]*

Adresspostanstaltens datumstämpel för
paketets ankomstdag. adresskortets ankomstdag, om denna är annan än paketets.

MARSTRAND
29.3.44
* C *

SJÖFARTSKONTROLLEN

Adresskort till inrikespaket, "Tjänste Marinen" avstämplat NYA VARVET 28.3.44 till Sjöfartskontrollen MARSTRAND 29.3.44.

Sjöfartskontrollen var oftast upprättad i anslutning till lotsstation. Personal var både civil och militär.

Sjöfartskontrollens uppgift var att underlätta den legala och hindra den illegala sjöfarten. Kontrollen utövades genom visitering och bevakning. Personal, last och fartygshandlingar visiterades.

REK.

R Stockholm 80
Nr 5415

23

Till

Chefen 16 komp,

Stockholms örlogsstation,

Tjänsteförsändelse
Chefen för Marinen

Stockholm 100.

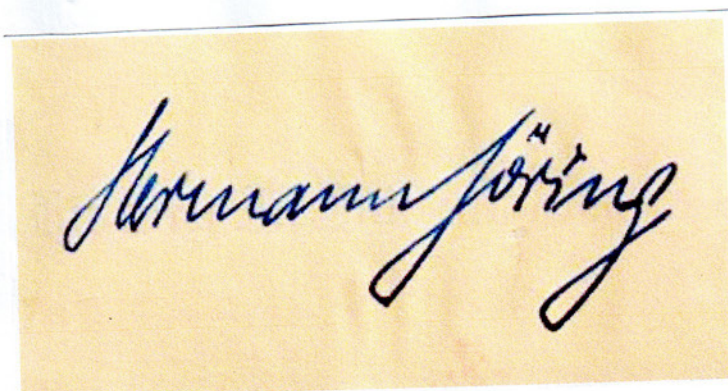
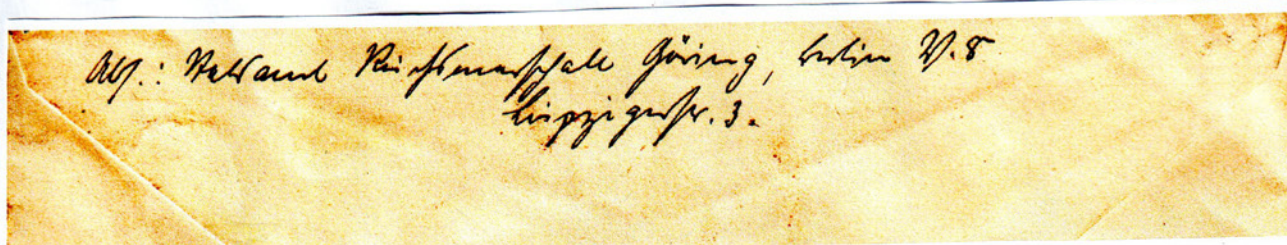
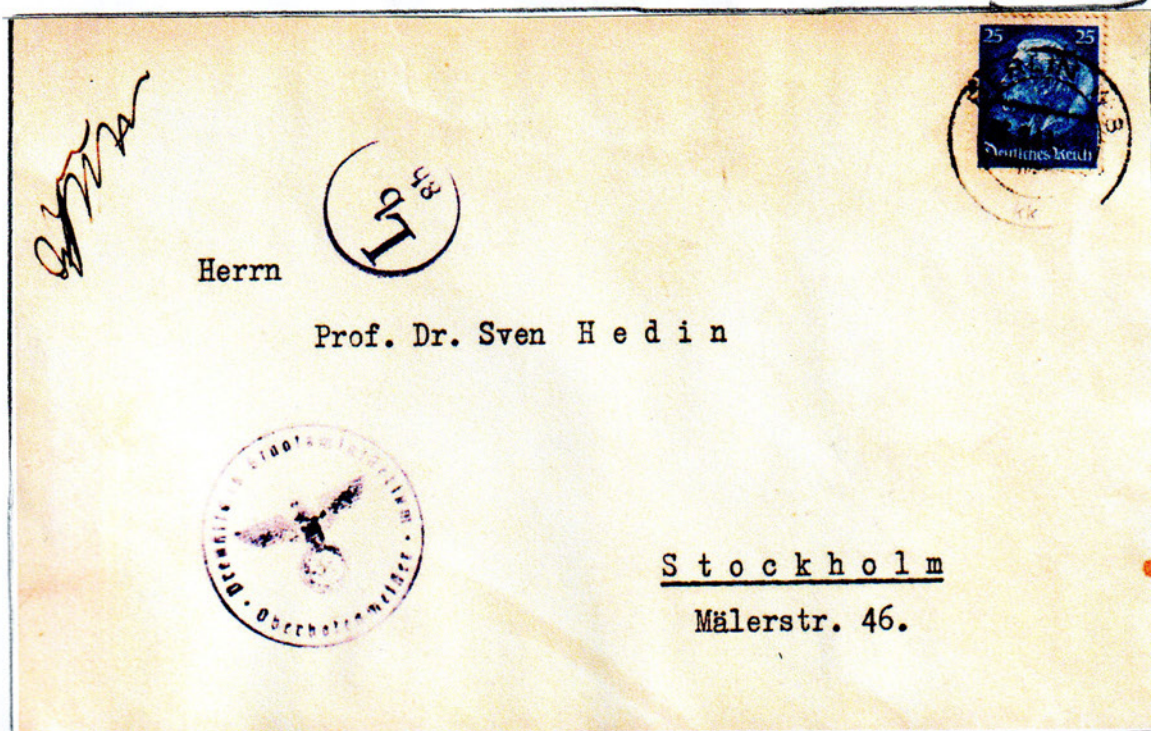

Rek, tjänsteförsändelse Stockholm 2.8.40 till "Stockholms Örlogsstation Sthl. 100
Med lacksigill SJÖVÄRNSKÅREN

ADRESSAT – AVSÄNDARE

S. Karlsson

Här följer en fortsättning på samma tema som presenterades i MPT 91 / 2022 och i MPT 96 / 2024.

Kurirbrev poststämplat "BERLIN W8 26.2.41" till Sven Hedin, STOCKHOLM / Sverige.

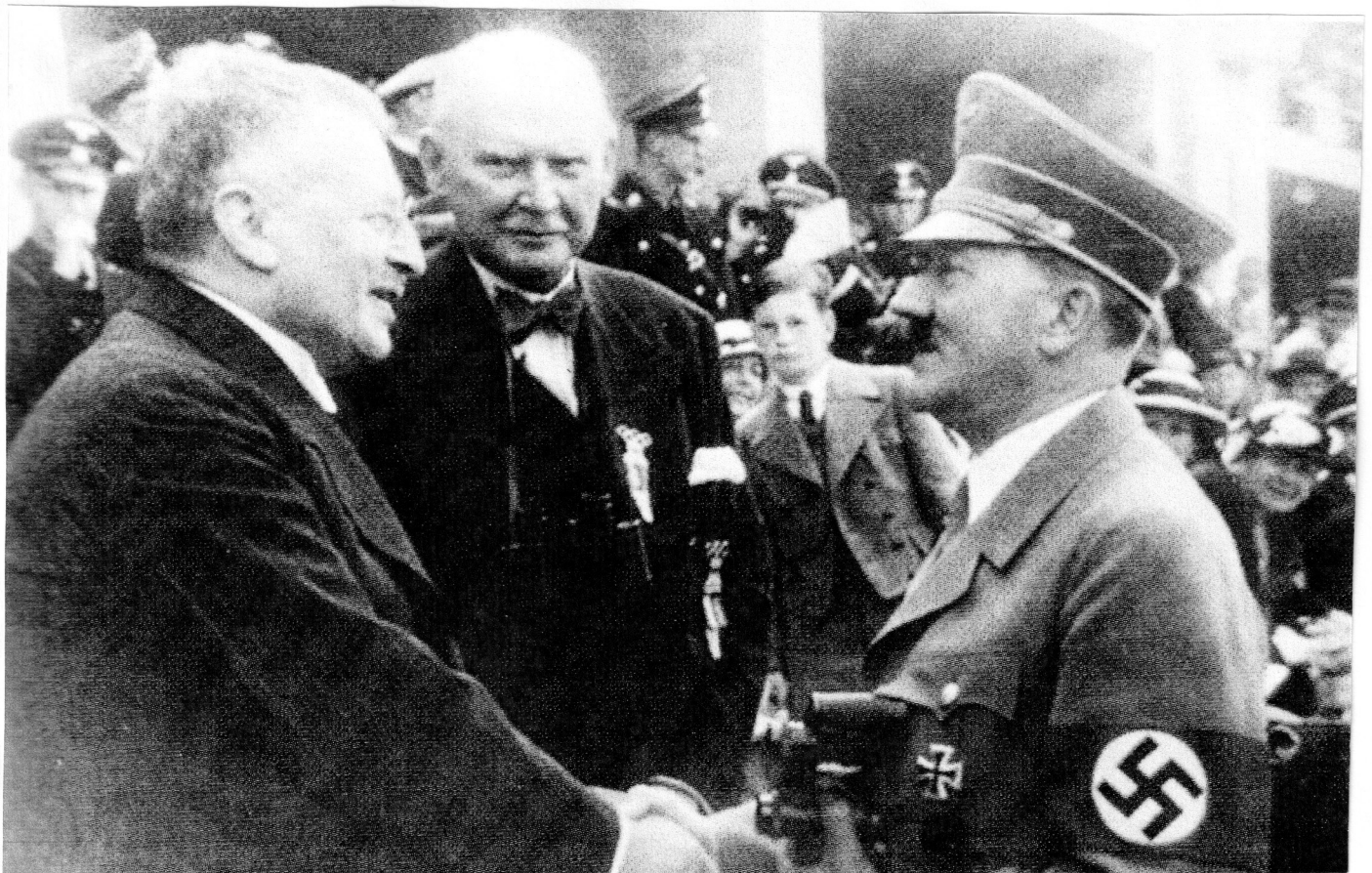
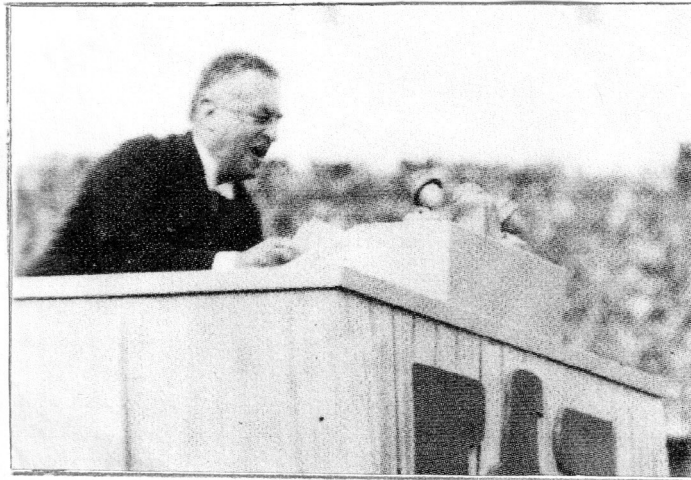
Avsändare är Herman Göring. Försändelsen har passerat postcensuren för tjänste-post och bär en passerstämpel "Lb" samt tjänstestämpel "PREUSISCHE STAATS – MINISTERIUM OBERBOTTENMEISTER".

Sven Hedin är Sveriges störste äventyrare någonsin.

Han satt i både Svenska Akademien och Vetenskapsakademien.

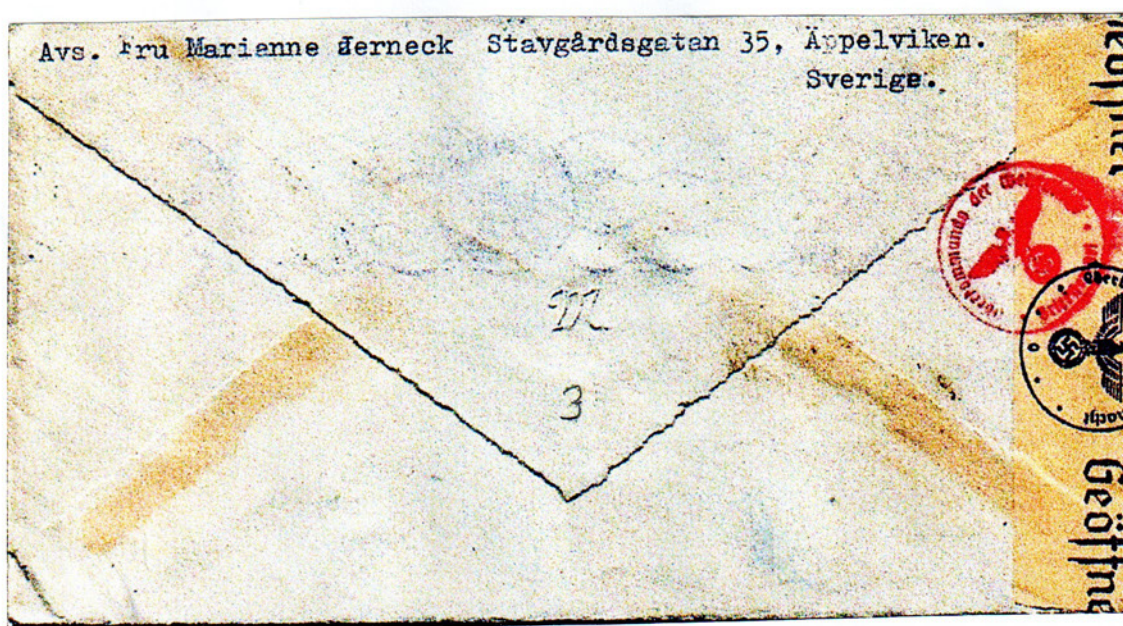
Han tilldelades många ordnar och hedersmedaljer. Universitet över hela Europa dränkte honom i hedersdoktorat

Hans beundran för Hitler och aldrig sviktande stöd för Tyskland under andra världskriget berövade vapenskölden all glans och fick så småningom hjälteglorian att slockna. Sven Hedin var mannen som alltid hittade rätt i geografin men ständigt gick vilse i politiken

Hitler tackar Sven Hedin för hans tal vid Olympiska Spelen i Berlin 1936

Journalist Benkt Jerneck

Brev från STOCKHOLM / Sverige till OSLO / Norge den 11.7.43.
Adressat är journalisten Benkt Jerneck, vilken 1942 arbetade på uppdrag för
Tidningarnas Telegrambyrå i Oslo.
1943 blev han utvisad från Norge. Försändelsen har censurerats i Oslo.
Kuvertets kortsida bär censurförslutning (OV1.1) och röd censurstämpel (OP1.3)
samt handskrivna censurkoder.

Benkt Jerneck

Benkt Jerneck eller **Bengt Jerneck** (født 1917, død 2001^[1]) var en svensk journalist. Han var redaktør i *Expressen* og *Dagens Nyheter*. Fra 1960 var han diplomat ved ambassaden i København og årene 1979-1983 var han generalkonsul i Berlin.^[2] Han var svoger av diplomaten David John Edward Ratford som blant annet var britisk ambassadør i Norge.^[3]

Benkt Jerneck

Født	1917
Død	2001
Beskjeftigelse	Redaktør, diplomat, journalist
Nasjonalitet	Sverige
Utmerkelser	Haakon VIIIs Frihetsmedalje (1946)

Han kom til Norge sommeren 1942 på oppdrag for Tidningarnas Telegrambyrå og var sammen med Dag Sandström en av få svenske journalister i det okkuperte Norge. Hver gang han var på besøk i Stockholm rapporterte han fra Norge til den norske legasjonen. Jerneck rapporterte usensurert fra Norge til han ble utvist i 1943, telefonsamtalene til Sverige ble avlyttet. Han fikk ved en tilfeldighet være til stede ved rettssaken mot fem nordmenn som ble dømt til døden. Jerneck beskrev Josef Terboven som en lydig og samvittighetsløs administrator. Ifølge Jerneck gjorde han det han mente var nødvendig. Han var overbevist om at det han gjorde var riktig, uansett hvilke lidelser han påførte andre. Jerneck opplevde tyskerne i Norge som veldisiplinerte og uten den ondskapen han så hos Gestapo og i Rinnan-banden. Jerneck anså Vidkun Quisling som en narr og nikkedukke for okkupasjonsmakten. Quisling av slo intervju med Jerneck.^[4] Jerneck intervjuet ekspedisjonssjef Sigmund Feyling i Kirkedepartementet etter deportasjonen av jødene og der uttalte Feyling: «Det er en stor lykke for jødene at de nå kan samles på ett sted, slik som de så lenge har ønsket. Det kan kanskje i øyeblikket synes å være et grusomt skritt, men en dag vil jødene takke oss.»^[5]

Høsten 1942 skrev han om deportasjonen av jødene fra Norge og avdekket at Wilhelm Wagner var den ansvarlige tjenestemann på tysk side.^[6]

Han ble tildelt Haakon VIIIs frihetsmedalje i 1946.^[7] Jerneck vitnet ved det norske rettsoppgjøret etter krigen.^[8]

Vem var Tomas Bata?

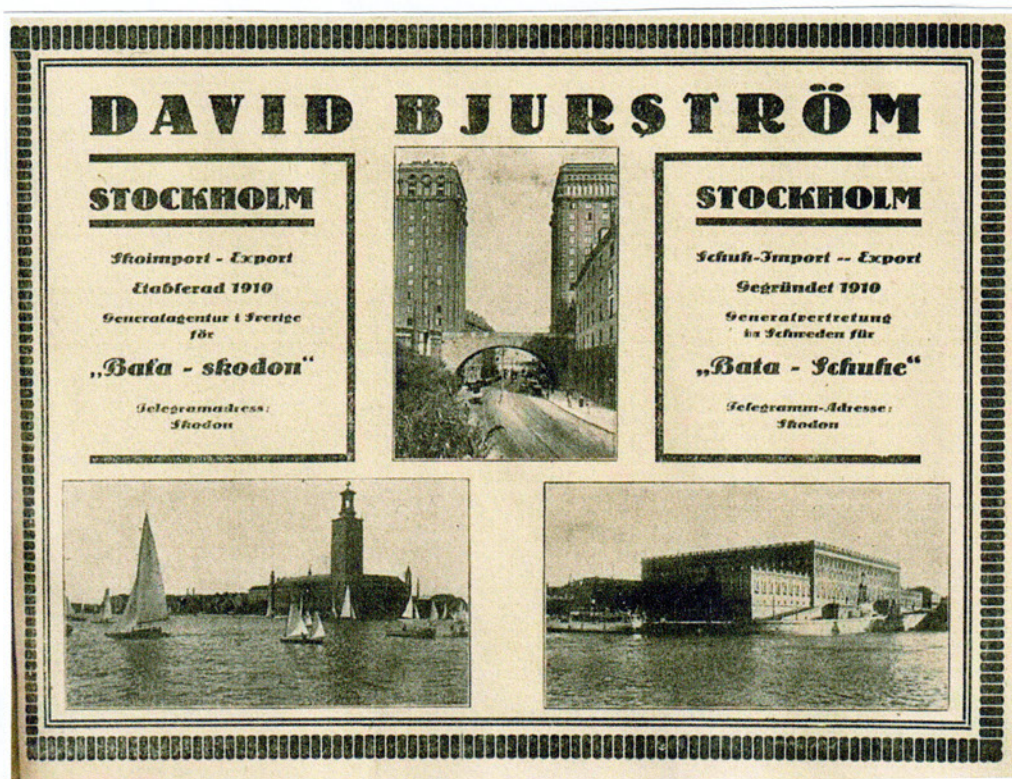

Avsändare:
AB BATA
Klarabergsgatan 40
Stockholm
Sverige

POSTUTVÄXLING MED UTLANDET / SOVJETUNIONEN

Flygpostförsändelse, rek och Express från STOCKHOLM den 11.12.40 till MOSKVA den 14.12.40 (ank.stpl på kuvertets baksida) frankerat med 1,50 kr (andra viktsklass). Utrikes brevporto 50 öre, rek 20 öre, flyg 20 öre express 60 öre. Postvägen har varit flyg från Bromma via Riga till Moskva. Kuvertets baksida bär svensk valutakontroll, oblat "Valutakontroll Postverket".

Tjeckoslovak ("Selfmademan"), entreprenör, visionär, skokung.

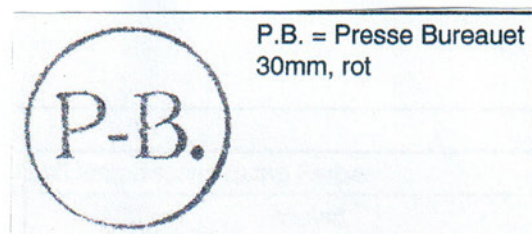
Grundare av skoföretaget BATA.

Sedan 1918 har han etablerat sina butiker i flera dussintal länder runt om i världen.

I Sverige bildades på 1930-talet "Svenska Skodon Aktiebolaget Bata" och på på 1940-talet "Handelsaktiebolaget Bata" samt på 1960 / 70-talet skoproduktionsbolaget "OSCARIA" i Örebro.

Brev från Centralfängelset LÅNGHOLMEN Stockholm till Vridslöselille
Straffeanstalt Danmark

FÖRSÄNDELSE I RETUR

Trycksak, tidningsbanderoll med tidningen "UR PRESSEN" från STOCKHOLM den 24.9.43 till GLOSTRUP/Danmark. Försändelsen har i Danmark granskats av "Udenrigsministeriets Pressebureau/Tryksagskontrollen".

Den 9.12.41 infördes i Danmark en speciell politisk kontroll av trycksaker och tidningar, och från 1.2.43 underkastades samtliga svenska tidningar en sträng kontroll. Efter den 29.8.43 var det totalt införselförbud av svenska tidningar. Denna försändelse gick i retur med anmärkningen "Indførsel forbudt/RETOUR". Försändelsen borde redan ha stoppats i Stockholm (PCA 1).

Adressat och avsändare samt tidningens antityska journalistik väcker en del funderingar.

»Historiens väldigaste uppgift.» I hela historien har det aldrig funnits en uppgift så väldig som den vi nu ha för händer. Orden är president Roosevelts, och man finner dem i det budskap han nu riktat till Förenta Staternas kongress. De fälldes i sådant sammanhang att de kan syfta redan på det krig som nu föres, det stycke av själva striden som återstår, men det är fullt tillåtet att tänka sig, att presidenten även hade efterkrigsvärldens planering i tankarna. Han kom nämligen så småningom in på detta omfattande kapitel och talade om syftet: att göra slut på världsaggressionen och bygga en varaktig grundval för de internationella förbindelserna. — — —

Roosevelts budskap når kongressen under en period, då Storbritanniens premiärminister i över en månad vistats på den amerikanska kontinenten. Förhållandet är faktiskt unikt; det skulle ha varit en märkvärdighet under fredsförhållanden, och under ett krig är det ännu märkvärdigare. Detta »de rörliga premiärministrarnas krig» är åtminstone så tillvida enastående, att det gör ett ytterligt »modernt» intryck. De moderna kommunikationerna möjliggör personliga överläggningar i en omfattning som förr var okänd.

Den närmaste förklaringen till Churchills senaste långvariga Amerika-vistelse är naturligtvis Mussolinis fall och Italiens kapitulation. Har tidigare någon undran hysts, så fick den sitt svar den 8 sept., när vapenstilleståndet tillkännagavs. Hela gången av detta ärende och de invecklade förhandlingar, som förts sedan första veckan i aug., har givetvis gjorts en nära kontakt mellan krigsledningarna alldeles nödvändig. Churchill anlände till Kanada den 10 aug. Då hade Badoglio redan gjort sina första fredstrevare genom neutrala makters bemedling. Den 17 aug. anlände — som man kanske minns — ett antal mystiska italienare till Lissabon. Från den 17 aug. till den 3 sept. fortgick förhandlingarna i en mångfald faser, som förvisso krävde stor politisk omsorg och noggranna överenskommelser mellan de allierade.

Emellertid har också många andra ärenden trängts på föredragningslistan. En genomgång av vad som sagts i tal eller kommunicéer från Quebec och Washington sedan en dryg månad tillbaka visar att särskilt förhållandet till Ryssland måste ha vållat bryderi. Omkring den 20 aug. be-

14 sönd. efter Trefaldighet

★

Kommen till mig I alla,

som sliten och ären utslitna!

kymrade man sig för ambassadörerna Litvinovs och Majskijs plötsliga hemkallande till Moskva. Den 25 aug. förklarade Roosevelt i ett tal inför kanadensiska parlamentet, att de allierade »vägrade att låta sig söndras», och att man i Quebec diskuterat efterkrigsvärlden. Detta till trots yrkade välinformerade brittiska tidningar ett par dagar senare på upptagande av snara förhandlingar med Sovjet just om — efterkrigsvärlden. Den 28 aug. meddelades från London, att Stalin antagit inbjudan till ryskt deltagande i en konferens med England och USA, och den 4 sept. förklarades, att överenskommelse träffats om ett brittiskt-ryskt-amerikanskt utrikesministermöte. Molotov, Eden och Hull skulle komma att mötas; enligt vissa färiska uppgifter skulle först nu, i mitten av sept., datum för denna konferens vara fixerat.

Det är lätt att förstå, att förhandlingarna innan man kom så långt varit ganska ömtåliga. Först inbjöds givetvis Stalin själv. Då han avböjde, blev det bestämt, att ett utrikesministermöte skulle förbereda frågorna till det framtida möte mellan regeringscheferna, som dock måste komma.

Av stor principiell betydelse var det beslut som fattades ungefär samtidigt: bildandet av en kommitté för att handlägga problem i samband med operationerna i Medelhavet. I denna kommitté skulle nämligen ingå en rysk ledamot. Därmed hade erkänts, att Ryssland borde ha ett ord med i laget efter de rent brittisk-amerikanska segrarna över Italien. Beslutet var prejudicerande. Västmakterna bör nu äga motsvarande rätt att delta i de politiska beslut, som kan följa av Sovjets segrar på östfronten.

Lägger man härtil alla de meddelanden som utsläppts från Quebec och Washington om viktiga beslut rörande kriget i Fjärran Östern — inte minst upprättandet av ett kommando för operationerna mot Japan och utnämningen av en brittisk chef, lord Louis Mountbatten, för detta kommando — är det lätt att

Stalin och kyrkan. Att Stalin mottagit tre av den ortodoxa kyrkans dignitärer och därvid förklarat sig icke ha något att invända mot sammankallandet av en biskopskonklav för utseende av patriark över Moskva, hör onekligen till de märkligaste händelserna under den senaste tiden, skriver Eskils-Kur. Överallt frågar man sig vad som är meningen. Innebär det inträffade en frontförändring, eller är det bara gest och propaganda?

Många mena, att det är bäst att icke tillmäta det inträffade alltför stor betydelse. Man bör vänta och se. Men även om man gör det, kan man redan nu icke komma förbi det faktum, att den sovjetryske diktatorn inför all världen erkänt kyrkans och kristendomens berättigande. Detta är i och för sig något av en omvälvning, och den blir icke mindre märklig när man betänker, att den inträffat kort efter den icke mindre märkliga åtgärden att upplösa Komintern. Det skulle vara orätt att icke acceptera detta bevis som uttryck för Sovjets åstundan att närma sig västerlandet. De kunna icke vara enbart taktik. Stalin kan nämligen, på grund av den situation, vari kriget försatt honom, svårligen göra ett i dag och något annat i morgon. Han har, av allt att döma, över huvud taget inga möjligheter att återvända till det gamla utan att utsätta hela den ryska organismen för en påfrestning, som den icke skulle kunna utstå efter allt vad den genomgått under dessa år.

Kanske blir då till sist resultatet att västerlandet mot sin vilja tvingas att grundligt revidera sin inställning mot Ryssland.

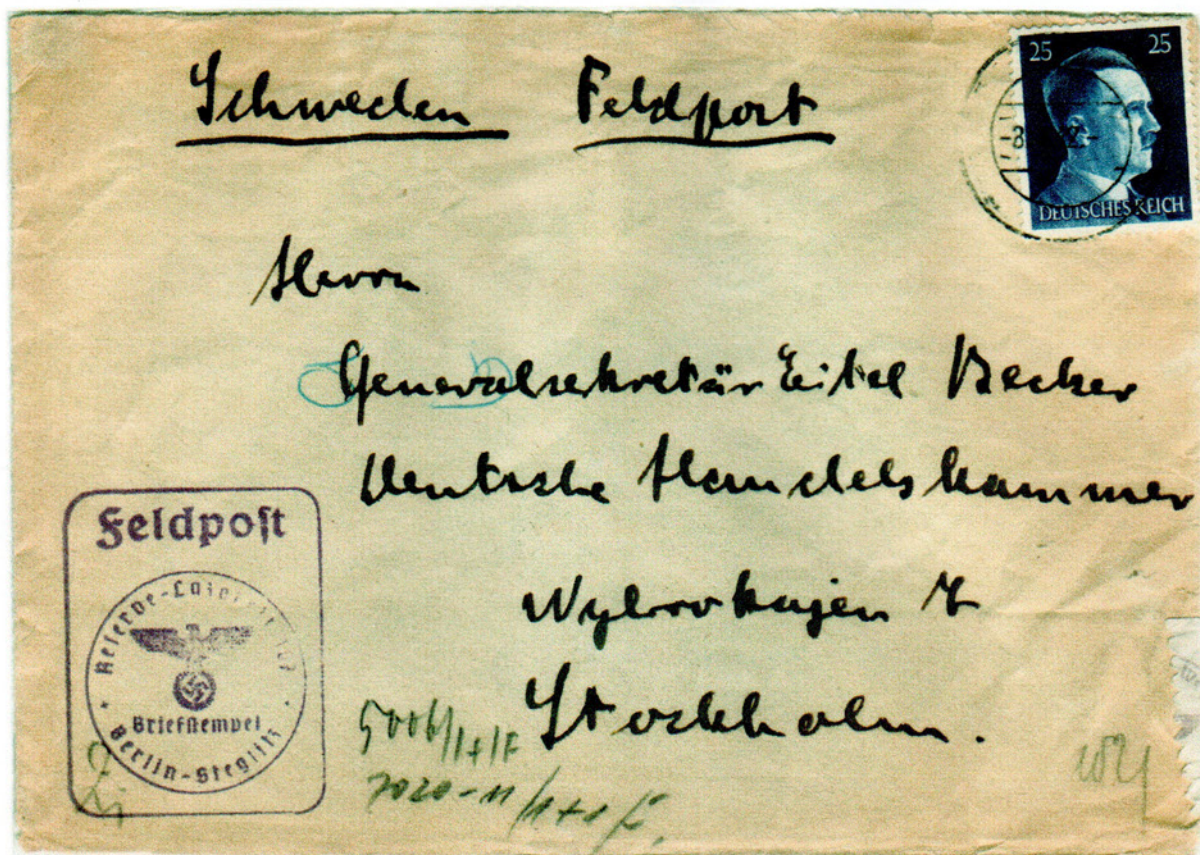
förstå, att det måste ha varit arbetsfyllda veckor i Quebec och Washington, och att de två krigsledarna då och då med viss undran och bävan sökt överblicka, vilka världsomspännande följder deras beslut kan få och måste få.

Överväger man allt detta är man färdig att ge mr Roosevelt rätt i hans starka ord i budskapet till kongressen. Är det inte »historiens väldigaste uppgift» så måste det i varje fall vara en av historiens väldigaste uppgifter, som lagts på de två herrarnas skuldror.

Sv. Mbl.

England önskar ej att småstaterna skola uppgå i större territoriella enheter. »Varje hot mot västra eller norra Europa måste allvarligt beröra oss.»

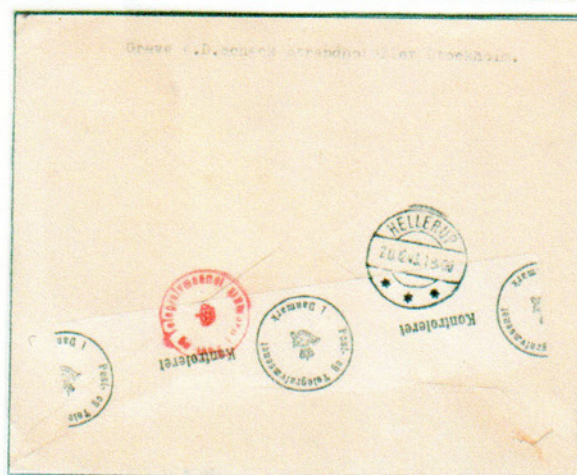
Fältpost / Tyskland till Deutsche Handelskammer Stockholm (Spioncentral)

POSTUTVÄXLING TYSKLAND – SVERIGE

Brev, fältpost från BERLIN – STEGLITZ/Tyskland den 3.6.42 till "Deutsche Handelskammer" Nybrokajen 7 STOCKHOLM/Sverige. Försändelsen har en "Briefstempel Feldpost Reserve – Lazarett 107 Berlin- Steglitz". Kuvertets baksida bär tysk censur vid ABP-Berlin och framsidan har tyska hanskrivna censurkoder, vilka anger att försändelsen innehåller ett brevark samt ett foto. Under perioden 15.4.42 – 15.5.45 granskades all inkommande post från Tyskland vid PCA 1/ Stockholm. Postadressen Nybrokajen 7 samt Nybrokajen 9 (Hotel Strand) var speciellt intressanta för Säkerhetstjänsten på grund av underättseverksamhet.

Brev från "Strand Hotel", Nybrokajen 9, Stockholm (Spioncentral) till Danmark

PCA 1 / HOTELLPOST

Flygpostförsändelse express från STOCKHOLM den 18.12.43 till KÖPENHAMN / HELLERUP/Danmark den 20.12.43.

STJ:s förordnande om kontroll av post till och från hotell och pensionat skulle ske i spaningssyfte för att underlätta sökandet efter misstänkta personer. Under kriget var Stockholm en stor spioncentral och hotell som Grand, Strand och Reisen var de mest dubiösa. Denna kontroll vid PCA 1 utfördes under perioden 30.1.42 till 15.10.44

Amerikanska nödlandare i Sverige 1944-45

INTERNERINGSPOST

Flygpostbrev från INDIANAPOLIS / USA till "c/o Mail Section Pentagon WASHINGTON" den 28.10.44 med amerikansk postcensur "EXAMINED BY / 7273" i New York. Försändelsen är till en amerikansk flygare "S/Sgt C.R. Campbell" den 20.6.44, vilken nödlandade med planet "MISTAAH CHICK" på flygplatsen utanför HALMSTAD. Besättningen klarade sig och internerades och arbetade med underhåll och reparationer av allierade nödlandade flygplan på "F 7" (Såtenäs) och "F 1" (Västreaås). De amerikanska besättningarna kunde få sin post via Amerikanska Legationen i Stockholm. Denna post undgick svensk postkontroll. Detta var en avvikelse från bestämmelserna. Kuvertet bär en handskriven notering "01", vilken återkommer på samtliga försändelser av denna typ

1944

92. 1944-06-20 B-24J HK-U MISTAH CHICK
Halmstad 42-100146 USAAF 389BG, 567BS, Hethel, Stn 114
*1/Lt R.I. Leslie (P) INT, 1/Lt R.E. Williams (CP) INT, 2/Lt J.T. Ryan (N) INT, 2/Lt V.A. Iavecchia (B) INT,
T/Sgt R.H. Rumery (RO) INT, T/Sgt G.E. Rake (TTG) INT, S/Sgt N.E. Park (BTG) INT,
S/Sgt D.B. Hudspeth (RWG) INT, S/Sgt E.R. Garner (LWG) INT, S/Sgt C.R. Campbell (TG) INT,
Major J.D. Young (pass) INT*

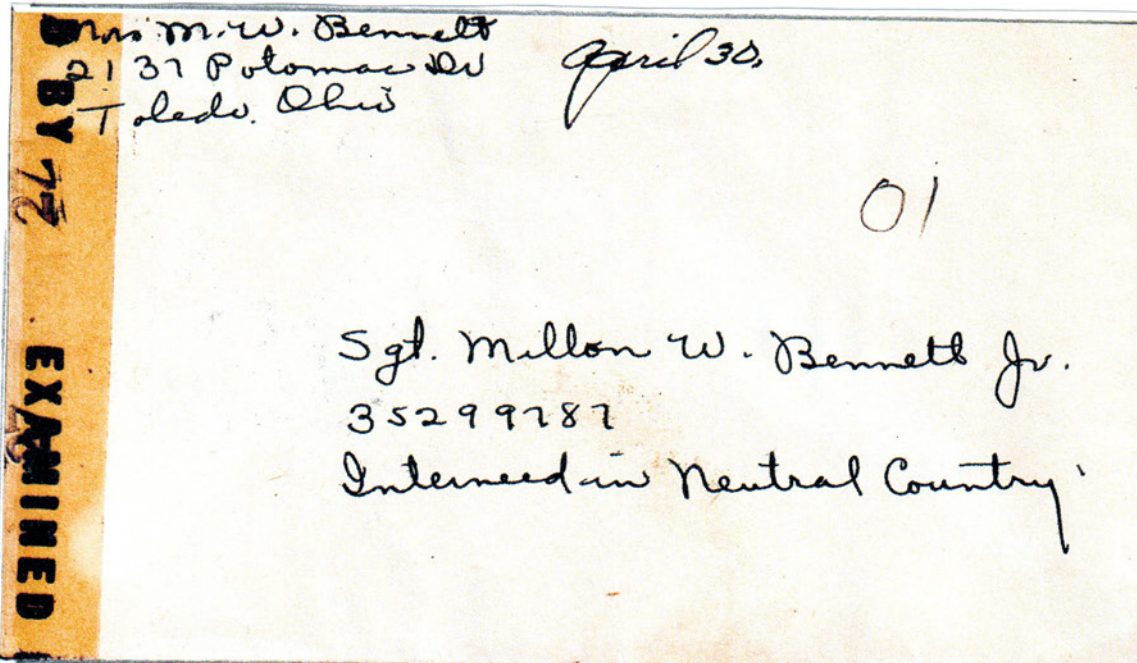
1/Lt Ralph Leslie, pilot i flygplan 42-100146, träffades av luftvärnseld över Pölitz. Han blev kvar i formationen fram tills en kraftig bränsleläcka vid motor nr 3 och 4 upptäcktes av besättningen. Lt Leslie ropade upp gruppleddaren men fick ingen kontakt via radion. 1/Lt L.E. West som flög flygplan 42-109792, som ledde den andra sektionen, besvarade anropet och Leslie meddelade att han hade för avsikt att flyga till Sverige. Lt West såg även från sin position att MISTAH CHICK läckte bränsle. Planet observerades en sista gång klockan 10.03, ungefär tio minuter efter att det lämnat for-

mationen med kurs mot Sverige. (MACR 5924)

Klockan 10.39 (LT) buklandade planet på flygplatsen vid Halmstad och skadades svårt. Det fick senare demonteras och såldes 1945 som skrot.

Besättningen internerades under ett antal månader medan passageraren Major Young avreste till England redan den 9 augusti. Young var flygläkare och i ett brev från amerikanska legationen (Militärattachén) till svenska UD daterat den 8 augusti, framhölls att Young inte borde interneras eftersom han inte hade stridande uppdrag. Redan följande dag kunde han via Bromma flyga till England.

En B-24H kraschade vid Hellerups gård utanför Falkenberg efter anfall mot Harburg där planet träffats av luftvärnseld. Åtta man hoppade med fallskärm medan två man var kvar i planet när det havererade. Båda klarade sig med endast mindre blessyrer!

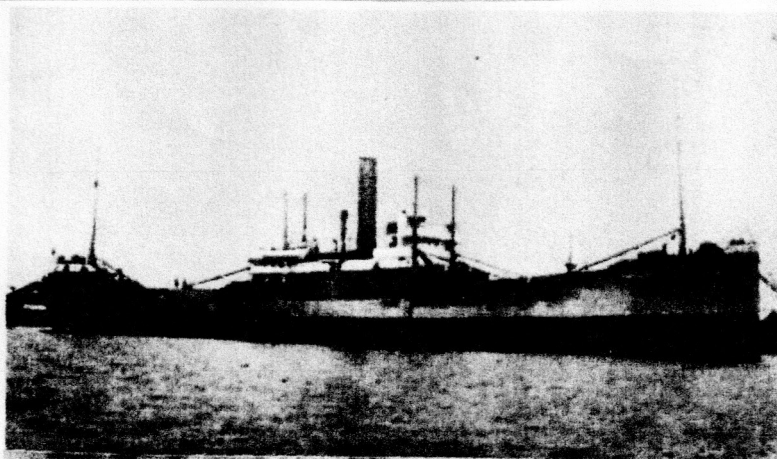
INTERNERINGSPOST

Brev från USA till nödländad flygare i Sverige.

Enligt bestämmelserna skulle all post till och från internerad utländsk personal passera svensk censur. Det fanns fall där försändelserna undgick denna granskning. De amerikanska flygarna som nödländade i Sverige kunde få sin post via Amerikanska Legationen. Adressen på sådana försändelser var "INTERNED IN NEUTRAL COUNTRY".

Adressaten nödländade vid HELLERUPS GÅRD / Falkenberg den 17.1.45
Besättningen internerades i Falun och Västerås.

S/S CAROLUS

Name Carolus
Type: Steam merchant
Tonnage 2,375 tons
Completed 1919 - Osbourne, Graham & Co Ltd, North Hylton, Sunderland
Owner Merchant Marine Ltd, Ottawa
Homeport Ottawa
Date of attack 9 Oct 1942 **Nationality:** 🇨🇦 Canadian

Fate Sunk by U-69 (Ulrich Gräf)
Position 48° 47'N, 68° 10'W - Grid BA 3845
Complement 30 (11 dead and 19 survivors).
Convoy NL-9
Route Goose Bay, Newfoundland - Montreal
Cargo Empty barrels
History Completed in December 1919 as British **Carolus** for Ohlson SS Co, Hull. 1932 registered in Finland for A/B Ohlson SS Co O/Y (A/B Nielsen & Thordén O/Y), Helsingfors. 1941 seized by the Canadian government.

Notes on event At 06.07 hours on 9 Oct 1942, U-69 fired a torpedo at the convoy NL-9 in the Gulf of St. Lawrence near Bic Island and heard a detonation after six minutes. At 06.09 hours, a second torpedo was fired which sank the **Carolus** (Master William Broman). Eleven crew members were lost. The master, 16 crew members and two gunners were picked up by HMCS Hepatica (K 159) (T/Lt T. Gilmour, RCNR) and HMCS Arrowhead (K 145) (Cdr E.G.

Ytpostbrev från LONDON / England den 20.5.40 till STOCKHOLM / Sverige med brittisk Liverpoolcensur "P.C. 90 / OPENED BY / EXAMINER 4033" samt tysk censur i Berlin på kuvertets baksida. På framsidan finns en röd handskriven transitnotering "87".

Någon ytpostväg från England till Sverige via Tyskland fanns inte vid denna tid. Den 18.4.40 hade England infört en sjöblockad av Centraleuropa. Blockaden skulle även omfatta Skandinavien och Finlands hamnar. Den brittiske krigsekonoministern önskade att Finland skulle fortsätta samarbetet med de allierade, varför blockaden inte fick den ursprungliga effekten. Post till Sverige och Finland hade lagrats och sändes med "S/S Carolus" till Petsamo. Den 1.9.40 stoppades fartyget av tyska marinen utanför den norska kusten och fördes in till Tromsö. Man lät Finland förstå att handeln med England måste upphöra. Postsäckarna beslagtogs och sändes till "ABP Berlin" för censur.

POSTUTVÄXLING MED UTLANDET

POSTUTVÄXLING MED UTLANDET / ENGLAND

Ytpostförsändelse från GLOUCESTER/England den 5.8.40 till STOCKHOLM/Sverige med brittisk Liverpoolcensur. Kuvertets framsida bär en tysk röd handskriven transitnotering "73". Någon ytpost från England till Sverige via Tyskland var vid denna tid inte möjlig.

Försändelsen tillhör beslagtagnen post från den finska båten S/S Carolus på väg till Petsamo (Petsamotrafiken). Båten bordades utanför Tromsö/Norge och postsäckarna fördes till Berlin för censur. Posten sändes sedan till Finland f.v.b. till Sverige

POSTUTVÄXLING MED UTLANDET

POSTUTVÄXLING MED UTLANDET / ENGLAND

Ytpostbrev från LONDON/U.K. den 9.8.40 till Stockholm med ankomstdatum den 12.11.40. Försändelsen tillhör beslagtagn post från S/S Carolus i Tromsö/Norge. Postsäckarna har förts till Berlin för censur. S/S Carolus var postförande båt i Petsamotrafiken. Kuvertet bär brittisk Liverpoolcensur "P.C. 90 OPENED BY EXAMINER 504" och tysk Berlincensur samt en röd handskriven tysk transitnotering "70".

Eftersom brevet kommer fram först efter tre månader så har postvägen från Berlin gått via Finland.

Tysk censur av brittiskt brev

Post till Sverige från England under kriget gick över Berlin

I BÖRJAN AV augusti 1940 fick Jane Molin ett brev från sin engelska svägerska Alice. Brevet var ställt till hennes adress på Hersbyvägen på Lidingö.

Alice berättar om hur Harry inte klarade av den rusliga kolden i februari och ostvindarna, som han hatade. Trots att han legat nedbäddad hela tiden med en stor brasa brinnande dygnet runt hade han till sist dött, hennes käre man och Janes äldste bror.

"Stackars gamle Harry, vi har haft 50 lyckliga år tillsammans och vi hann i alla fall fira vårt guldbröllop i januari", skriver Alice och berättar om alla de vackra äpplena i fruktträdgården - det är bara så dystert att Harry inte längre kan se sina älskade äpplen.

Sen är två rader strukna av den tyska censuren. De är så noga överstrukna med tusch att inte ens Statens kriminaltekniska laboratorium, som DN lämnat brevet till, har lyckats få fram vad som står där.

Men stopp nu, vadå den tyska censuren? Brevet är ju avsänt från Paignton, en liten stad på den engelska sydkusten ett par mil öster om Plymouth och skickat till Lidingö! Hur kan den tyska censuren ha kommit över brevet?

Ulf Weland har ställt sig den frågan hela livet. Han ringde en dag och kom upp med brevet till redaktionen. Jane var hans mormor. Brevet har först öppnats av den brittiska censuren och försetts med en klisterrämsa på kuvertets framsida. Men på baksidan har den tyska censuren också klistrat dit sin rämsa med två svarta och två röda stämpel med den tyska örnen på.

FÖRSTA TANKEN blir ju att vad nu, lämnade svenskarna över post från England till tyska legationen i Stockholm, det vore väl ändå skandal.

Det gick en flyglinje under kriget från Skottland till Bromma. Två av planen blev nedskjutna av tyskarna. Kan brevet ha kommit från något av dessa två plan?

Från april 1940 till våren 1942 gick inget civilt reguljärflyg mellan Storbritannien och Sverige. Då öppnade ett svenskt statligt bolag en linje och den 28 augusti 1943 sköts

Brevet från England till Lidingö, avsänt 1940 och krigscensurerat i Berlin.

Krigscensuren i Berlin har stämplat brevet på baksidan med den tyska örnen.

Gladan, en DC 3-a, ned av tyskt jaktflyg och störtade i Nordsjön. Alla sju ombordvarande dog. Tyskarna nekade till att ha skjutit ned ett civilt plan från en neutral stat över internationellt vatten, men 1951 kom dokumenten och sanningen fram. Den 22 oktober 1943 var det dags igen, tyskt jaktflyg sköt ned Gripen, också den en DC 3-a, och 13 människor dog. Tyskarna nekade. Trafiken ställdes in till England, men tyskarna fick fortsätta med sin transitlinje från Berlin till Stockholm.

BREVET KAN ALLTÄN inte ha snappats upp den vägen. Men det finns specialister på allt. Via Postmuseet kommer DN i kontakt med tandläkaren Staffan Karlsson som tillhör Sveriges militärpostsällskap och är specialist på krigscensurerad post.

Han kan snabbt konstatera att brevet öppnats av censuren i Berlin. Det är också tyskarna som strukit två rader i

brevet. Den brittiska censuren skickade oftast breven i retur med förklaring om varför det inte kunde sändas vidare. Postvägen till Sverige från England gick fram till 1943 via Tyskland med flygpost.

Brevet till Ulf Weland's mormor har med största säkerhet gått via Portugal, över Berlin till Stockholm.

Några fler censurerade brev kom inte till familjen Molin på Lidingö för i fortsättningen fick de sin post via den brittiska beskickningen i Sverige. Den anlände med förseglad diplomatisk kurirtrafik.

Så har allt fått sin förklaring, bortsett från vad som har censurerats, men mellan syltburkarna och äppelträden lär det knappast ha varit några större statshemligheter som Alice skrev ner den där sommardagen i juli 1940. Blitzen, de tyska bombningarna av främst London, började först i september.

PETER BRATT

VINTERKRIGET – SFK – BATALJON SEDERHOLM

S. Karlsson
(se MPT 68/2010)

Klockan 11.00 onsdagen den 13 mars 1940 tystnade vapnen. Efter 105 dagars krig undertecknade Finland ett fredsavtal med Sovjetunionen. Vinterkriget var slut.

Fredsavtalet innebar att Finland tvingades avstå till Sovjetunionen 27 000 kvadratkilometer areal och här bodde ca. 435 000 personer.

Förmiddagen den 14 mars skickade chefen för svenska försvarsstaben, generalmajor A. Rappe ett telegram till generalmajor A Douglas, chef för 2:a armékårsstaben i Luleå, med önskemål om transporthjälp för utrymning av de finska områden, som skulle avträdas till Sovjetunionen. Önskemålet hade kommit från den finska utrikesministern Väinö Tanner.

Uppdraget att genomföra hjälptransporterna gick till major Mortimer Sederholm från T1 i Linköping.

"Bataljon Sederholm" kom att bestå av 3:e bilkompaniet från T1 och 11:e bilkompaniet från T3 samt två kårbilskompanier (29:e kårbilskompaniet och 32:a kårbilskompaniet) uppsatta av armékåren i norra Sverige. Vidare ingick en sjuktransportpluton och en verkstadsgrupp. Senare anlände två bilplutoner från T3, vilka tog sig över Kvarken till norra Finland och anslöt sig till bataljonen. Vidare anlände ca. 100 frivilliga från Norrbotten och slutligen underställdes "Bataljon Sederholm" ett bilkompani från SFK som sändes ned till södra Finland för att biträda vid evakueringen.

Bataljonens sammanlagda styrka uppgick till 25 officerare, 20 underofficerare och 1200 underbefäl och manskap samt 500 lastbilar, 50 personbilar, 8 bussar och 32 motorcyklar.

Några som var med har menat att deras uppdrag i Finland var frivillig. Detta kan man ifrågasätta då man läser bataljonsdagorder från den 31 mars:

För klarläggande av de förhållanden, under vilka i Bataljon Sederholm ingående förband beordrats till tjänstgöring i Finland, vill jag härmed meddela följande:

I bataljonen ingående förband är i motsats till de civila bilorganisationer, vars personal och motorfordon anskaffats på frivillighetens väg, militära organisationer. Order om bataljonens organiserande, dess avmarsch till och verksamhet i Finland har utfärdats av den svenske överbefälhavaren i samförstånd med den svenska regeringen. Tjänstgöringen i Finland är således av ren militär beskaffenhet: all personal är i alla avseenden underkastad den lydnessplikt, som är gällande för militär tjänstgöring i Sverige.

Något sådant att svensk beordrad trupp opererat utom landets gränser – om man bortser från Ålansdetachementet under första Världskriget – torde inte ha hänt under hela vår långa fredstid.

FÄLTPOST

FÄLTPOST

Militärt svarsbrev avstämplat STOCKHOLM 13.3.40 till "Fältpost 42201 Lit. O" 29:e Kårbilskompaniet vid armékåren i norra Sverige.

Försändelsen är avstämplad dagen då "Finska Vinterkriget" slutade med den tunga freden i Moskva. 29:e Kårbilskompaniet kom redan den 14.3.40 att rekryteras till "Bataljon Sederholm". Bataljonen sattes in i Finland för evakuering av områden, vilka i fredsuppgörelsen skulle avträdas till Sovjetunionen.

FÄLTPOST

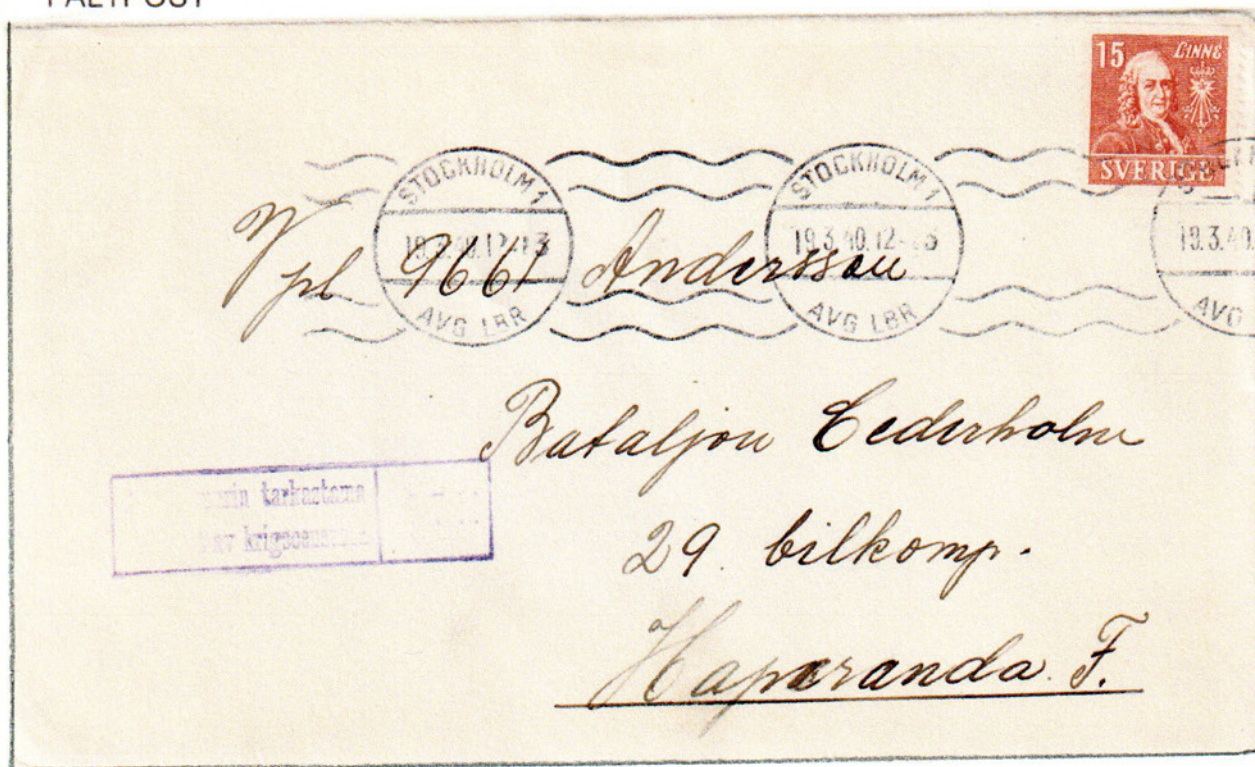
STOCKHOLM AA 103 14/3 1940 10 45 =
 GENERALMAJOR DOUGLAS =
 ÖNSKEMÅL OM TRANSPORTHJÄLP FÖR UTRYMNING AV DE FINSKA
 OMÅRDEN SOM SKOLA AVSTÅS TILL SOVJETUNIONEN : HUR STOR
 DEL AV ARMEKÅRENS BILFÖRBAND KUNNA DISPONERAS
 DÄRFÖR ? ÖNSKVÄRT MED STÖRSTA MÖJLIGA STYRKA :
 JAR OMGÅENDE = RAPPE +
 AA 103 GENERALMAJOR DOUGLAS RAPPE +

FÄLTPOST

Brev till "Fältpost 42201 Lit O" 29: kårbilskompaniet avstämplat STOCKHOLM den 14.3.40, dagen efter Finlands tunga fred. Organisationen av evakueringen och transporthjälpen är i full gång.

Chefen för svenska försvarsstaben, general Axel Rappe, sände telegram till chefen för 2:a armékårsstaben om önskemål om transporthjälp för utrymning av de finska områden som skulle avträdas till Sovjetunionen.

FÄLTPOST

FÄLTPOST

Fältpostbrev från STOCKHOLM den 19.3.40 till "Bataljon Söderholm 29 bilkomp. Haparanda F". Försändelsen har granskats av den finska censuren i Torneå (violett fyrkanstämpel). Vid vinterkrigets slut den 13.3.40 startade Nordens största folkförflyttning i modern tid. Evakueringen av Karelen skulle säkert ha lyckats sämre utan den hjälp Finland fick från Sverige.

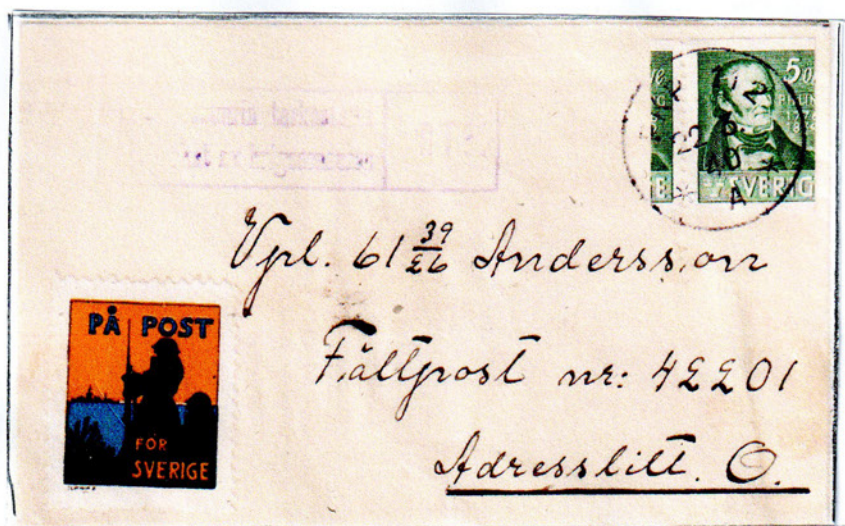
"Bataljon Söderholm", ledd av major Mortimer Söderholm, omfattade ca. 1250 svenska soldater och nära 600 fordon. Den 16.3.40 på morgonen var bataljonen vid gränsen Haparanda / Torneå.

FÄLTPOST

Militärt svarsbrev avstämplat avstämplat FURUDAL den 29.3.40 till "Fältpost 46032 HAPARANDA F" (Bat. Sederholm).

Försändelsen är frankerad med svarsmärke på brev till Finland med adressorten Haparanda F (Jfr. postbehandlingen vid SFK)

FÄLTPOST

Brev avstämplat PKP 112 till "Fältpost 42201 Adresslitt O" (Bat. Sederholm) med finsk censur i Torneå.

Försändelsen har felaktig datumstämpel 22.6.40, skall vara 22.3.40

FÄLTPOST

Brev från STOCKHOLM den 23.3.40 till Finland och svensk soldat i "Bataljon Sederholm" med svensk fältpostadress "Fältpost 42201 Lit O". Detta var svensk trupp beordrad operera utanför landets gränser (Jfr. SFK). Försändelsen har öppnats och censurerats av finsk censur i Torneå.

Detta var syner som mött manskapet i "Bataljon Sederholm". De skulle nu snabbt förflytta människor, boskap och bohag till väster om om den nya riksgränsen mot Sovjetunionen.

FÄLTPOST

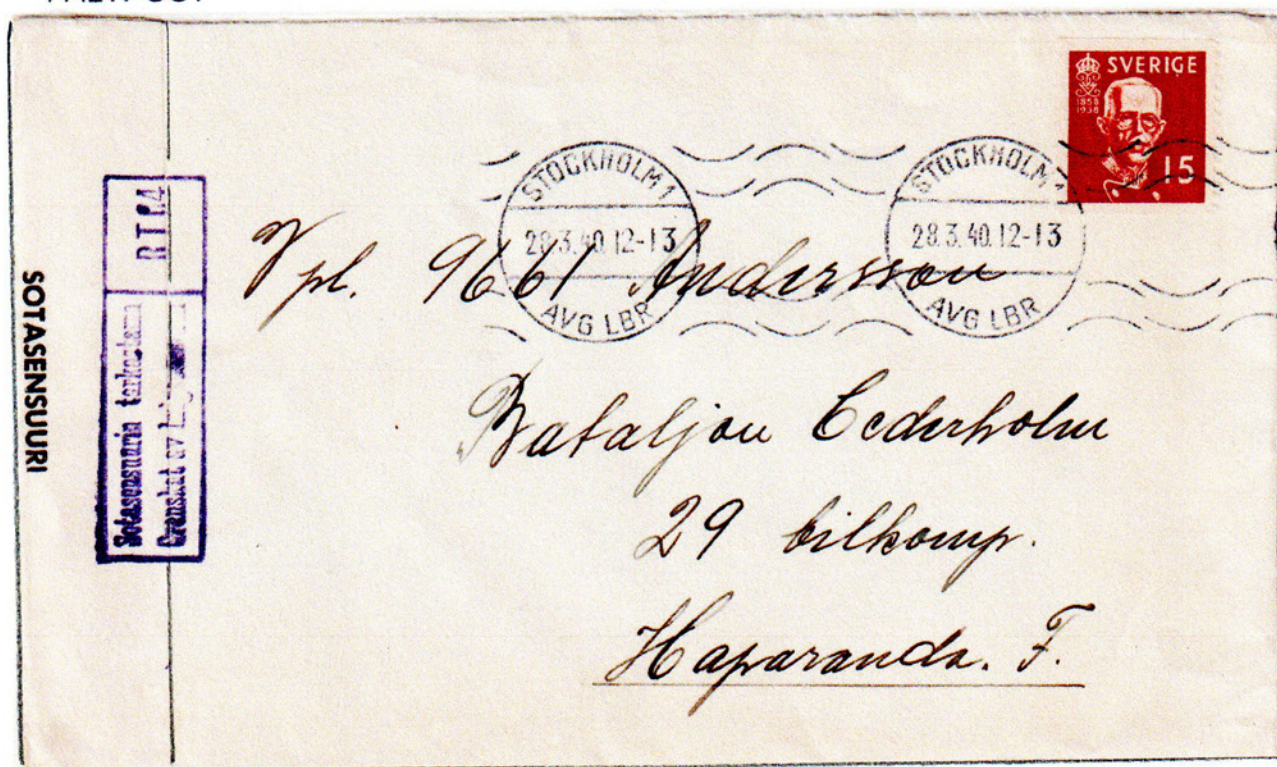
FÄLTPOST

Brev från STOCKHOLM den 27.3.40 till "Bataljon Sederholm, 29 bilkomp. Haparanda F".

Försändelsen har öppnats och censurerats. Kuvertets vänstra kortsida bär censurförslutning "SOTASENSUURI / KRIGSCENSUREN" samt en censurstämpel med censornummer "RT 70", vilket anger censurorten till Torneå.

Utöver Bataljon Sederholm deltog frivilliga organisationer, såsom SLF (Svenska Lastbilsägarförbundet) och KAK (Kungl. Automobilklubben), i evakueringsarbetet.

FÄLTPOST

Orterna där Bataljon Sederholms fyra kompanier var verksamma är markerade på kartan med ●.

FÄLTPOST

Brev från STOCKHOLM den 28.3.40 till "Bataljon Sederholm 29:e bilkomp Haparanda F". Försändelsen har öppnats och censurerats i Torneå. Kuvertets kortsida bär en censurförslutning "SOTASENSUUR / KRIGSCENSUREN" samt en violett censurstämpel.

Bataljonen bestod av fyra kompanier förlagda i LAHTIS, S:T MICHEL, VARKAUS och JOENSUU.

FÄLTPOST

FÄLTPOST

Fältpost, svarsbrev avstämplat STOCKHOLM den 7.7.40 till "Fältpost 42201 Lit. F" (29:e Kårbilskompaniet).

Adressaten var tidigare placerad i "Bataljon Sederholm". Efter hemkomst från Finland efter den 9.4.40 var det militärpolitiska läget förändrat. Kårbilskompaniet stationerades i södra Sverige. Därav ändrat adresslittera i fältpostadressen. "F" står för förläggning söder om Dalälven.

FÄLTPOST

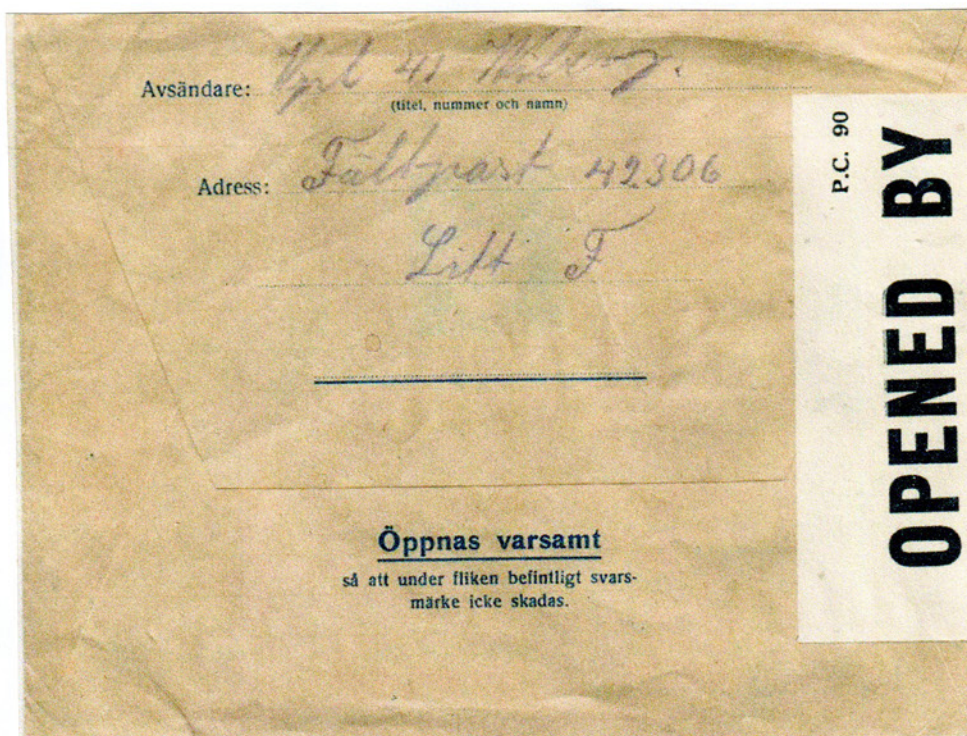

FÄLTPOST

Vykort från STOCKHOLM den 11.4.40 till "Bataljon Sederholm 29:e bilkompaniet Haparanda F"

Uppbrottet från Finland kom hastigt i samband med Tysklands angrepp på Danmark och Norge den 9.4.40. Den 11 och 12 april var Bataljon Sederholm tillbaka i Sverige Eftersom förbanden hade transporterat djur inom områden, där mul- och klövsjuka konstaterats, så fick varje man både läkarundersökas och avlusas innan man fick lämna Haparanda.

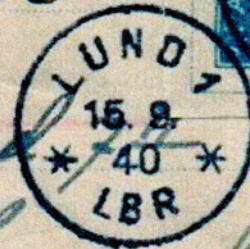
Några intressanta militärpostala objekt med avvikande postbehandling.

Vidaresänd försändelse.

Militärbrev avstämplat FÄLTPOST den 4.6.40 med avsändare "Fp 42306 Lit. F" (tillhör I 21) adresserat till "M/S GDYNIA" Svenska Lloyd Göteborg. Rederiet har vidaresänt försändelsen i ett ytterkuvert till England. Från den 5.6.40 gick fartyget i trafik för Brittiska Krigstransportministeriet. Ytterkuvertet samt innehållande Militärbrev har öppnats och censurerats i London och bär censurförslutning "P.C.90 / OPENED BY / EXAMINER 4340" med censursignatur "W K". Militärbrev kunde ej vidaresändas utrikes.

MILITÄRBREV

Observera

under kuvertets flik befintligt
svarsmärke, som kan av mot-
tagaren fränskiljas och användas
såsom frimärke på ett vanligt
brev till avsändaren.

Hyllegård

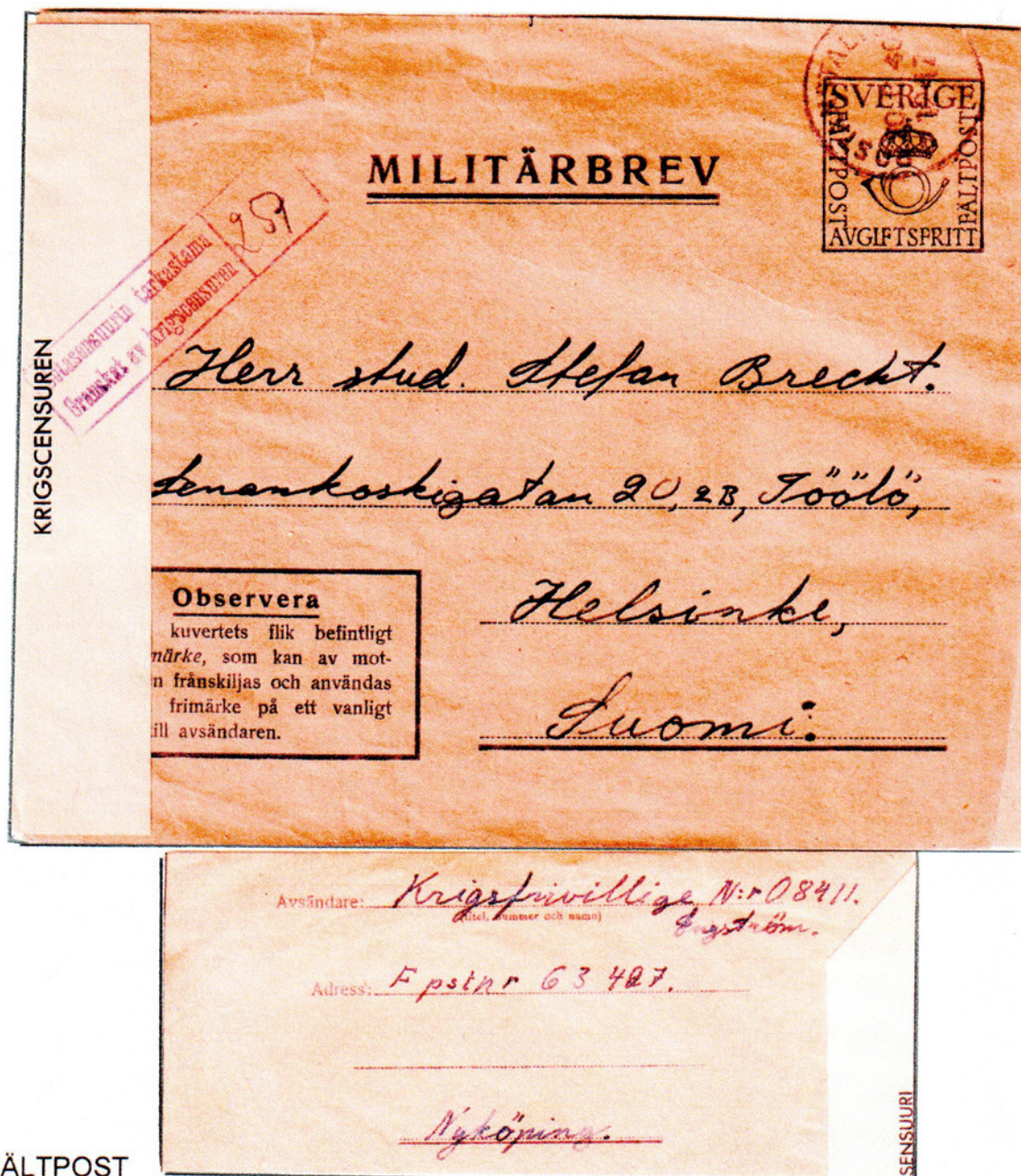
Lund

adresslit F.

Återanvänt Militärbrev som svarsbrev.

Militärbrev avstämplat POSTANSTALTEN 1041* (Lund) den 12.9.40 till LUND.
Adressaten har öppnat brevet och sänt det vidare till "Vpl. 5633 Holst Adresslit F" och
då frankerat Militärbrevet med brevets svarsmärke den 15.9.40.

FÄLTPOST

FÄLTPOST

Militärbrev avstämplat POSTANSTALTEN 1247 (Nyköping) den 20.6.40 till
HELSINGFORS/Finland.

Försändelsen bär finsk censur i Helsingfors.

Enligt Kunl.Gps.Cik.63 1939 fick inte militärbrev eller militärbrevkort sändas utrikes.
Avsändare är "Krigsfrivillig" 08411 Fp 63427 Nyköping.
Fältpostnumret avser ett lokalförsvarsförband, vilka hade adressorten angiven i
klartext.